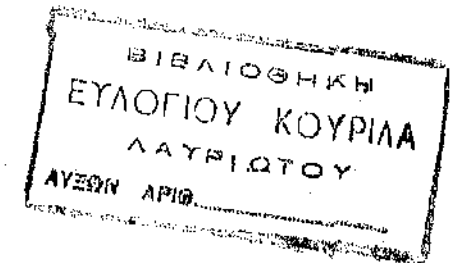

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

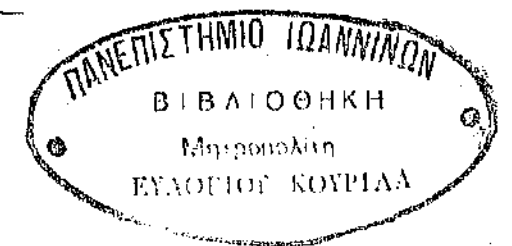
1883

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

076.

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΑΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον τῆς Ἐστίας: Ὁδὸς Ἀγγέλου, 9.

1883

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΥΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Η'

Συνήθη ἔτησι τῆς Ἑλλάδος πρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ πρ. 21. — Αἱ συνήθησι ἔτησι ἀπὸ τῆς Ἐπιτομῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλλάδος — Πρακτικὸν τῆς Διεύθυνσεως τῆς Ἑλλάδος Ἀρχαιοῦ

6 Φεβρουαρίου 1883

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΡΑΝΑΕ

[Μοιχορία Ὀνορίου Βαλζάκ. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]

Συγγραμ. 181 σελ. 71.

Ἀπόντος τοῦ πατρὸς της, ὑπῆρξεν ἡ Εὐγενία εὐτυχῆς ὅτι ἠδυνήθη ν' ἀσχοληθῆ ἀνυποκρίτως περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ της ἐξαδέλφου, καὶ νὰ διαψεύσῃ αὐτῷ ἀφόνους τοῦ θησαυροῦ τοῦ οἴκου της, τῆς ὑψίστης ταύτης ὑπεροχῆς τῆς γυναικός, ἢ μόνον αὐτῇ ἐπιθυμῆ νὰ καθιστᾷ ἐπισθητήν, καὶ ἐφ' ἧ μόνη συγχωρεῖ τὸν ἄνδρα ὑπομένοντα τὴν ὑπερέτασιν. Τρίς ἢ τετράκις ἡ Εὐγενία μετέβη ν' ἀκούσῃ τὴν ἀνακτοῦν τοῦ ἐξαδέλφου της, ἵνα μάθῃ ἂν ἐκοιμάτο ἢ εἶχεν ἐξυπνήσει. Ὅτε δὲ τέλος ἐκεῖνος ἠγέρθη τῆς κλίνης, τὸ ἀφρόγαλα, ὁ κερφές, τὰ ὠά, οἱ καρποί, τὰ πινακία, τὸ ποτήριον, πᾶν ὅ,τι ἀπετέλει μέρος τοῦ προγεύματος, ὑπῆρξεν ἀντικείμενα τῆς μερίμνης της. Μετὰ τοῦτο ἀνέδραμεν ἐλαφρόπους τὴν γηραιάν κλίμακα, ἵν' ἀκούσῃ θόρυβόν τινα ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ ἐξαδέλφου της. Ἐνεδύετο ἡ ἑκακίαν ἔτι; Ὅστω προύχωρησε μέχρι τῆς θύρας.

- Ἐξαδέλφες;
- Τί εἶνε ἐξαδέλφη;
- Θέλετε νὰ προγευματίσαστε κάτω ἢ εἰς τὸ δωμάτιόν σας;
- Ὅπου θέλετε.
- Πῶς εἴσθε;
- Ἀγαπητῇ μου ἐξαδέλφη, ἐντρέπομαι ὅτι πενῶ.

Ὁ δὲ τῆς θύρας διάλογος οὗτος ἦτο διὰ τὴν Εὐγενίαν ληθὲς μνηστορήματος ἐπεισόδιον.

— Νὰ σὰς φέρωμεν λοιπὸν ἐδῶ τὸ πρόγευμά σας, διὰ νὰ μὴ θυμώσῃ ὁ πατήρ μου.

Καταβάσα δὲ ταχέως ὡς πτηνὸν εἰς τὸ μαγειρεῖον,

— Πήγαυε, εἶπεν, Ἀννέτα νὰ συγυρίσῃς τὸ δωμάτιόν σου.

Ἡ κλίμαξ ἐκεῖνη, ἦν τοσάκις εἶχεν ἀναβῆ καὶ καταβῆ, κ' ἐρ' ἦς ἀντήχει ὁ ἐλάχιστος θόρυθος, δὲν ἐφαίνετο πλέον εἰς τὴν Εὐγενίαν τοσοῦτον γλαυκὸν ὡς ἄλλοτε. Τοῦναντίον ἐβλεπεν αὐτὴν φαινεῖν, λαλοῦσαν, νέαν ὡς αὐτὴν, νέαν ὡς τὸν ἔρωτα ὃν ὑπῆρέτει. Ἡ μήτηρ της τέλος, ἢ καλῆ καὶ ἐπεικτικῆς αὐτῆς μήτηρ, συνήνεσε καὶ αὐτὴ νὰ βοηθήσῃ τὰς φαντασίας τοῦ ἔρωτός της, καὶ ὅτε πῶτερπι-

σθη τοῦ Κάρουλον τὸ δωμάτιον, ἀνέβησαν ἀμφότεραι νὰ κάμωσι συντροφίαν εἰς τὸν δυστυχῆ. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη δὲν παρήγγελλε νὰ τῷ φανῶσι παρήγοροι; Αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες ἦντλησαν ἀπὸ τῆς θρησκείας ἄπειρα σοφίσματα, ἵνα δικαιολογήσασιν τὰς πρὸς τὸν Κάρουλον συμπαθεῖς τῶν περιποιήσεως καὶ τὴν τρυφερόν αὐτῶν θεραπείαν. Ἡ πεπονημένη του καρδιά ἠσθάνθη ζωηρῶς τὴν γλυκεῖαν ἐπαρῆν τῆς ἀπαλῆς ἐκείνης ἀγάπης, καὶ τῆς ἀθῶς συμπαθείας, ἢ αἱ δύο αὐταὶ ψυχαί, αἱ τεταλαιπωρημέναι πάντοτε καὶ ἀπόκλειστοι, κατάρθρωσαν ν' ἀναπτύξωσιν εὐφροσύνην πρὸς στιγμὴν ἐλευθερίας ἐν τῷ σταδίῳ τῆς δόξης, τῷ μόνῳ ὑπερ ἧτο εἰς αὐτὰς σὴνθες καὶ γνώριμον. Ἐκ τῆς συγγενείας λαμβάνουσα τὸ θάρρος, ἤρξατο ἡ Εὐγενία νὰ τακτοποιῇ τὴν λευκοστολήν τοῦ ἐξαδέλφου της καὶ ὅσα ὀρθοῦς εἶχε φέρει μετ' ἑαυτοῦ ἀντικείμενα, κ' ἐθαύμαζεν ἀντίτως ἕκαστον πολυτελὲς μικρολόγημα, καὶ ὅσα ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ ἀθύσματα προσέκειπτον εἰς τὴν χειρὰ της, κ' ἐκράτει αὐτὰ ἐπὶ μακρὴν ἐκπροφάσεως περιτομίας. Ὁ Κάρουλος εἶδε μετὰ βουθείας συγγενήσεως τὸ ὑπερ αὐτοῦ ἐνδιαφέρον τῆς θείας καὶ τῆς ἐξαδέλφης του. Γνωρίζων κατὰ βέβαιον τὴν παρισινήν κοινωνίαν, ἤξευρεν ὅτι, δυστυχῆς ὡς ἦτο, δὲν ἤθελεν εὖρει πάλιν αὐτὸν ἢ ἀδικηφόρος μόνον καὶ ἀπαθεῖς ἀνθρώπου. Ἡ Εὐγενία ἐφάνη τότε πρὸς αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ λαμπρότητι τῆς διαζύσεως αὐτῆ καλλονῆς, κ' ἐθαύμασεν ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς τὴν θωρότητα τῶν ἡθῶν, ἅτινα ἐνέπαιζε τὴν προτεράκιαν. Ὅστω δέ, ὅτε ἡ Εὐγενία ἔλαβεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Ἀννέτας τὴν ἀργιλλόπλαστον προχοῖδα, κ' ἐκένωσε τὸν κερφὸν τοῦ ἐξαδέλφου της ἐν ὅλῃ τῇ ἀφελείᾳ τοῦ αἰσθηματός της, προσβλέπουσα εἰς αὐτὸν μετ' ἀγαθότητος, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παρισινοῦ ἐπλήσθησαν δακρύων. Ἐδραξε τὴν χειρὰ της καὶ τὴν ἐφίλησε.

- Αἱ, τί ἔχετε πάλιν; ἠρώτησε.
- Ὡ! αὐτὰ εἶνε εὐγνωμοσύνης δάκρυα, ἀπῆντησεν ἐκεῖνος.
- Ἡ Εὐγενία ἐστράφη ἀποτόμως πρὸς τὴν ἐστίαν, καὶ λαβοῦσα τὰ κηροπήγια, εἶπε:
- Πάρε τα, Ἀννέτα.
- Ὅτε δὲ εἶδε πάλιν τὸν ἐξαδέλφον της, ἦτο μὲν ἔτι περιπόρφορος, ἀλλὰ τὰ βλέμματά της τοῦλάχιστον κατάρθρωσαν νὰ φευθῶσι καὶ νὰ κρύ-

ψαισι τήν μεγάλην χαράν ἣτις ἐπλημύρει ἐν τῇ καρδίᾳ της· ἀλλ' ἀμφοτέρων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέφρασαν τὸ αὐτὸ αἶσθημα, καὶ ὁ αὐτὸς λογισμὸς συνήνωσε τὰς ψυχὰς των· τὸ μέλλον ἀνήκει ἐς αὐτούς. Ἡ γλυκεῖα ἐκείνη συγκίνησις ὑπῆρξε διὰ τὸν Κάρολον τοσοῦτω πολυτιμότερα ἐν μέσῳ τῆς ἀπέριου δδύνης του, ὅση ὀλιγώτερον τὴν ἀνέμενε.

Κτύπος εἰς τὴν θύραν ἀνεκάλεσεν αἴφνης τὰς δύο γυναῖκας εἰς τὰς θέσεις των. Εὐτυχῶς δὲ ἠδυνήθησαν νὰ καταβῶσι τοσοῦτον ταχέως τὴν κλίμακα, ὥστε νὰ εὐρεθῶσιν ἐργαζόμεναι, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Γρανδέ. Ὁ ἦρκει ν' ἀπῆντα αὐτὰς ὑπὸ τὸν θόλον, ἵνα συλλάβῃ ὑποψίας. Μετὰ τὸ πρόγευμα, ὅπερ ἔφαγεν ὁ γέρον ὄρθιος, ἤλθεν ἐκ Φροαφῶν ὁ φύλαξ, εἰς ἣν δὲν εἶχεν ἔτι δοθῆ ἡ ἐπαγγελθεῖσα ἀποζημίωσις, κομίζων ἕνα λαγῶν, περδίκια τινὰ φονευθέντα ἐν τῷ ἡάσει, ἐγγέλει καὶ δύο λάβρακας τοῦ ποταμοῦ, οὓς ἔστειλλον οἱ μυλωθροί.

— Ὁ καυμένος ὁ Κορνουαγέ, ἐφώνησεν ὁ Γρανδέ, ἔρχεται ἴσάν νὰ τὸν εἶχα παραγγελία! Τρώγονται αὐτά;

— Ἄκουε ἐκεῖ, καλέ μου. ἀθῆντη; εἶνε δυὸ ἡμέραι ποῦ ἐκτύπηθησαν.

— Ἐλα, λοιπόν, Ἄννῆτα, κουνήσου, εἶπεν ὁ γέρον. Πάρε τ' αὐτά κ' ἐτοίμασέ τα διὰ τὸ βράδυ. Ἐχω δύο ἀπὸ τοὺς Κρουσῶ προκαλεσμένους.

Ἡ Ἄννῆτα διέστειλεν ἠλιθίως τὰ ὄμματα κ' ἐθεώρησε τοὺς παρισταμένους.

— Καὶ ποῦ ἔα εἶρω, εἶπε, λαρελί καὶ μυρωδικά.

— Γυναῖκα, εἶπεν ὁ Γρανδέ, δὸς της εἰς φράγκα, κ' ἐνθύμισέ μου νὰ καταβῶ εἰς τὸ ὑπόγειον διὰ κρυσί.

— Τὸ λοιπόν, κύε Γρανδέ; ὑπέλαβεν ὁ φύλαξ, ὅστις εἶχεν ἤδη ἠτοιμασμένου τὸ λογιδριόν του, ἵνα ἐπιτύχῃ αὐξήσιν μισθοῦ.

— Αἶ, καλά, . . . εἶπεν ὁ Γρανδέ, ἔξέρω τί θέλεις. Εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος ἐσὺ ἄβριον τὰ λέγομεν, σήμερα ἔχω πολλὰς δουλείας. Γυναῖκα, ὑπέλαβε, στρεφόμενος πρὸς τὴν κυρίαν Γρανδέ, δὸς του ἕνα τάλληρον.

Καὶ ἀνεχώρησεν. Ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ἐξαγοράσασα τὴν οικιακὴν της εἰρήνην ἀντὶ ἔνδεκα φράγκων. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Γρανδέ εἰσῖγα ἐπὶ δύο ἐβδομάδας, ἀφοῦ πρότερον ἀνέετα, κέρμα πρὸς κέρμα, τὸ ἀργύριον ὅπερ εἶχε δώσει εἰς αὐτήν.

— Νῆ, Κορνουαγέ, εἶπεν, ἐγγειρίζουσα εἰς αὐτὸν δέκα φράγκα. Μίαν ἡμέραν θὰ σὲ ἀνταμείψωμεν καλλίτερα.

Ὁ Κορνουαγέ, οὐδὲν ἔχων ν' ἀπαντήσῃ, ἀνεχώρησε.

— Κυρά, εἶπεν ἡ Ἄννῆτα, φορέσατα ἤδη τὸν κεκρύφαλόν της καὶ λαβοῦτα τὸ καλῆθιον, τρία φράγκα μὲ φθάνουν· τὰ ἄλλα κρατήστε τα. Μὴ σὰς μέλει, κάμνω τὴν δουλειά μου καὶ μὲ τόσα.

— Νὰ κάμης καλὸ φαγί, Ἄννῆτα, θὰ κατεβῇ καὶ ὁ ἐξάδελφός μου, εἶπεν ἡ Εὐγενία.

— Χωρὶς ἄλλο συμβαίνει κατὶ ἔκτακτον, εἶπεν ἡ κυρία Γρανδέ. Εἶνε ἡ τρίτη φορὰ ποῦ δίδει γεῦμα ὁ πατήρ σου ἀφότου ὑπανδρευθῆκαμεν.

Τὴν τετάρτην ἔβραν, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Εὐγενία καὶ ἡ μήτηρ της εἶχον τελειώσει τὴν παρασκευὴν τῆς τραπέζης δι' ἑξ συνδαιτυμόνας, ὁ δὲ οἰκοδεσπότης εἶχε φέροι φιάλας τινὰς οἴνων ἐξαιρέτων, ἐξ ἐκείνων οὓς φυλάττουσιν ἐπιμελῶς οἱ ἐπαρχιώται, ὁ Κάρολος εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ νέος ἦν ὄρθιος, αἰ κινήσεις δ' αὐτοῦ, τὸ ἦθος, τὰ βλέμματα καὶ τῆς φωνῆς του ὁ ἦχος ἐνέφεινον μελαγχολίαν πλήρη χάριτος. Δὲν ὑπεκρίνετο λύπην, ἀλλ' ὑπέφερον ἀληθῶς, ὁ δὲ πέπλος δι' οὗ τὸ ἄλγος ἐκάλυπτε τὴν μορφήν του περιέβαλλεν αὐτὴν συμπαθῆ τινὰ αἴγλιον. ἦτις τοσοῦτον ἀρέσκει εἰς τὰς γυναῖκας. Ἡ Εὐγενία τὸν ἠγάπησε διὰ τοῦτο ἔτι μάλλον. Ἴσως δὲ καὶ ἡ δυστυχία τὸν προσήγγισεν εἰς αὐτήν. Ὁ Κάρολος δὲν ἦτο πλέον ὁ πλούσιος ἐκεῖνος καὶ ὠραίος νέος, ὁ ἀπρόσιτος εἰς αὐτήν, ἀλλὰ συγγενὴς καταβεβλημένος ὑπὸ συμφορᾶς ἀνηκέστου. Ἡ συμφορὰ δὲ γεννᾷ τὴν ἰσότητά. Ἡ γυνὴ ἔχει τοῦτο κοινὸν πρὸς τοὺς ἀγγέλους, διτι εἶνε τῶν πασχόντων ἡ παραμυθία. Ὁ Κάρολος καὶ ἡ Εὐγενία συνενόησαν καὶ ὠμίλησαν διὰ τῶν βλαμμάτων μόνον· διότι ὁ ἐκπεσὼν ἐκεῖνος ταλαίπωρος καλλιπιστής, ὁ πτωχὸς ὄρφανός, ἐκάθισεν εἰς μίαν γωνίαν, κ' ἔμεινεν ἐκεῖ βουβός, ἄριστος καὶ ὑπερήφανος. Ἀλλ' ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὸ γλυκὺ καὶ ἱλαρὸν βλέμμα τῆς ἐξαδέλφης του ἐπέλαμπεν αὐτόν, καὶ τὸν ἠνάγκαζε νὰ παρατή τὸς πενθίμους του λογισμοὺς καὶ ν' ἀναπερνοῦται μετ' αὐτῆς εἰς κόσμον ἐλπίδων καὶ μέλλοντος, ὅπου τόσον ἄσμενος ἐκείνη τὸν παρηκολούθει.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ πόλις ὅλη τῆς Σωμύρης ἦτο πολὺ πλέον συγκεκινημένη ἐκ τοῦ γεύματος ὅπερ ἔδιδεν ὁ Γρανδέ εἰς τοὺς Κρουσῶ, ἢ τὴν προτερλίαν ἐκ τῆς πωλήσεως τῆς συγκομιθῆς του, ἣτις ἀπετέλει Ἐγκλήμα ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τῶν ἀμπελοκτημόνων. Ἄν ὁ πονηρὸς ἀμπελοργὸς δίδων τὸ γεῦμά του ἐσκέπτετο ὅ, τι εἶχε σκεφθῆ ὁ Ἀλκιβιάδης κόπτων τὴν οὐράν του κυνὸς αὐτοῦ, θὰ ἦτο ἴσως μέγας ἄνθρωπος· ἀλλ' ὁ Γρανδέ ἦτο πολὺ ὑψέτερος τῆς πόλεώς του, ἢν ἀδιακόπως ἐνέπαιζε, καὶ οὐδόλως περὶ αὐτῆς ἐμερίμα. Οἱ Δὲ Γρασὲν ἔμαλλον ἀμέσως τὸν βίαιον θάνακτον καὶ τὴν πιθανὴν πτώχευσιν τοῦ πατρὸς τοῦ Καρόλου. Ἀπεφάσιον δὲ νὰ μεταβῶσι τὴν αὐτὴν ἐσπέραν πρὸς τὸν πελάτην των, ἵνα φανῶσι συμμοιζόμενοι τὴν συμφορὰν του καὶ ἐκλήλουντες αὐτῷ τὴν φιλίαν των, μάθωσι δὲ συγχρόνως τοὺς λόγους οἵτινες ὑπηγόρευσαν εἰς αὐτόν, ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, νὰ καλέσῃ εἰς γεῦμα τοὺς Κρουσῶ.

Τὴν πέμπτην ἀκριβῶς ἔβραν ὁ πρόεδρος Δὲ Βομ-

φῶν καὶ ὁ συμβολαιογράφος θεός του ἀρίκοντο περιβεβλημένοι τὰ κυριακά των ἐνδύματα. Οἱ συνδαιτυμόνες παρακάθηταν εἰς τὴν τραπέζην καὶ ἤρξαντο τρώγοντες μετ' ἱλιανῆς ὀρεξίας. Ὁ Γρανδέ ἦτο σοβαρός, ὁ Κάρολος σιωπηλός, ἡ Εὐγενία ἄφωνος, ἡ δὲ κυρία Γρανδέ ὀμιλεῖτο ἕσαν πάντοτε· οὕτως ὥστε τὸ γεῦμα ὑπῆρξεν ἀληθῆς ἐπικηθῆεις ἐστίασις.

Ὅτε ἠγέρθησαν τῆς τραπέζης, ὁ Κάρολος εἶπεν εἰς τὸν θεῖον καὶ τὴν θεῖαν του.

— Μὲ συγχωρεῖτε ν' ἀποσυρῶ. Εἶμαι ἠναγκασμένος ν' ἀσχοληθῶ εἰς μακρὰν καὶ λυπηρὰν ἀλληλογραφίαν.

— Πήγαίνε, ἀνεψιέ μου.

Ὅτε δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ὑπέθεσεν ὁ γέρον, ὅτι ὁ Κάρολος δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀκούσῃ τίποτε καὶ ἠσυχολεῖτο βεβαίως γράφων, ἐθεώρησεν ὑπούλας τὸν γυναῖκά του.

— Κυρία Γρανδέ, εἶπεν, ὅ, τι ἔχομεν νὰ ὀμιλήσωμεν εἶνε πράγματα ποῦ δὲν τὰ ἐνοοῖς. Ἡ ὥρα εἶν' ἐπτάμισυ δὲν πηγαίνεις καλλίτερα νὰ ἠσυχάσῃς; Καλὴν νύκτα, κόρη μου.

Ἡσπάρθη τὴν Εὐγενίαν, καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀπεχώρησαν.

Τότε δὲ ἤρξισεν ἡ σκηνὴ καθ' ἣν ὁ γέρον Γρανδέ ἀνέπτυξε πλέον ἢ ποτὲ ἄλλοτε τὴν ἐπιτηδεύτητά ἐκείνην. Ἄν εἶχε ἀποκρίσει σπουδαίων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ δι' ἣν ἀπεκάλουεν αὐτὸν συχνάκις ἐκεῖνοι, ὧν εἶχε πως βαθέως θαυμάσει τὸ δέριμα: καλὸν σκῆλον. Ἄν ὁ δῆμαρχος τῆς Σωμύρης εἶχεν ὑψηλοτέρους φιλοδόξους σκοπούς, ἢ πρόσφοροι περιστάσεις, ἀνάγους αὐτὸν εἰς τ' ἀνώτερα τῆς κοινωνίας στρώματα, τὸν ἔφερον εἰς μέσον τῶν συνεδριῶν ὅπου ἀποφασίζεται τῶν ἐθνῶν ἡ τύχη, καὶ μετεχειρίζετο ἐν αὐτοῖς τὴν μεγαλοφυΐαν, ἣν εἶχε προικίσει αὐτὸν τὸ προσωπικόν του συμφέρον, οὐδέποτε ἀμφισβόλια, ὅτι ἠθέλη ἀποβῆ ἐνδόξως ὠφέλιμος εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἀλλὰ, — τίς οἶδεν — ἴσως καὶ ἡ ἀπέθαινε πάντη ἄσημος καὶ ἀδόκιμος ὁ γέρον, ἐξερχόμενος τῆς Σωμύρης. Ἴσως πάσχουσι αἱ διάνοιαι ὅ, τι καὶ τὰ ζῶα, ἅτινα καθίστανται ἄγωνα, μεταφερόμενα μακρὰν τῆς γενεθλίου των χώρας.

— Κύ . . . κύ . . . κύριε π . . . πρόεδρε, ε . . . ε . . . λέγατε λοιπόν ὅτι ἡ πτώχευσις . . .

Ὁ τραυλισμὸς, ὃν ἀπὸ τοσοῦτου χρόνου ὑπεκρίνετο ὁ γέρον, καὶ ὃν πάντες ὑπελάμβανον φυσικόν, ὡς καὶ τὴν κωφότητα, ὑφ' ἣς ἐφάνετο κατατραυχόμενος ἐν ὥρᾳ βροχῆς, ἀπέβη κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τοσοῦτον ὀχληρὸς εἰς τοὺς Κρουσῶ, ὥστε ἀκούοντες τὸν ἀμπελοργὸν ἐμφορῶζον ἄκοντες, κ' ἐφάνοντο οἵονοι προσπαθοῦντες νὰ περάνωσι τὰς λέξεις, εἰς ἃς ἐκεῖνος προσέκοπτε ὀλέων.

Ἐνταῦθα δὲ ἴσως καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ διηγηθῶμεν τὰ περὶ τοῦ τραυλισμοῦ καὶ τῆς κωφότητος τοῦ Γρανδέ. Οὐδαίς, καθ' ἕλον τὸ Ἄνζού, ἤκουε κάλλιον, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ προφέρῃ κα-

θρότερον τὴν γαλλικὴν ἢ ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος γέρον. Παρὰ πᾶσαν τῶν φρονῶν αὐτοῦ τὴν λεπτότητα, εἶχεν ἀπατηθῆ ποτε ὑπὸ τινος Ἰσραηλῆτου, ὅστις, μεταξὺ λόγων, ἔθετε περὶ τοῦ οὗς αὐτοῦ τὴν χειρὰ του δίκην χωρίου, ἵνα δῆθεν ἀκούῃ κάλλιον, καὶ τοσοῦτον ἐστρέβλου τὰς λέξεις του, ὥστε ὁ Γρανδέ, ὕμνα τῆς φιλανθρωπίας του γενόμενος, ἐνόμιζε καθῆκόν του νὰ ὑποβῆλλῃ εἰς τὸν πονηρὸν Ἰουδαῖον τὰς λέξεις καὶ τὰς ἰδέας, ἃς ἐκεῖνος ἐφάνετο ζητῶν, νὰ συμπεραίνῃ αὐτὸς τοὺς συλλογισμοὺς του, νὰ ὀμιλῇ ὡς θὰ ὠμίλει ὁ κατάρτος ἐκεῖνος Ἑβραῖος, νὰ γείνη τέλος Ἰουδαῖος καὶ νὰ μὴν ἦνε πλέον Γρανδέ. Τῆς παραδόξου ταύτης μάχης ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε συμφωνία, ἐφ' ἣ μόνη μεταμελήθη ὁ βυτοποῖός καθ' ἕλον αὐτοῦ τὴν ἐμπορικὸν βίον. Ζημιώθεις ὅμως ἐκ τούτου χρηματικῶς, ἐκέρθησε τοῦναντίον ἠθικῶς πολὺτιμον μάθημα, αὐτίνας ἔδραψε βραδύτερον τοὺς καρπούς. Κατῆντησε δ' ἐπὶ τῆς λέξης καὶ νὰ εὐλογῆσῃ ὁ γέρον τὸν Ἰουδαῖον ἐκείνον, ὅστις εἶχε διδάξει αὐτὸν τὴν τέχνην, νὰ καθίσταται δυσφόρητος εἰς τὸν ἐμπορικὸν του ἀντίπαλον καὶ νὰ τὸν ἀποπλανῇ διαρκῶς τῶν ἰδεῶν του, ἀσυχολῶν αὐτὸν εἰς ἔκφορας ξένων διανοημάτων. Οὐδέποτε δὲ ὑπόθεσις ἀπῆται μάλλον τῆς προκειμένης τὴν χεῖρην τῆς κωφότητος, τοῦ τραυλισμοῦ καὶ τῶν ἀκατανόητων περιστροφῶν, δι' ὧν περιέπλεκε τοὺς λογισμοὺς του ὁ Γρανδέ. Ἐν πρώτοις δὲν ἤθελε νὰ φέρῃ τὴν εὐθύνην τῶν ἰδεῶν του· πλὴν δὲ τούτου, ἐπεθύμει νὰ μὴν κύριος τῶν λόγων του καὶ ν' ἀφίην ἀμφιδόλους τὰς ἀληθινὰς του διχόσεις.

— Κύ . . . κύ . . . κύριε Δὲ Βο . . . ο . . . ομφών . . .

Σημειωτέον ὅτι πρῶτον τότε ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν ἐκάλει ὁ Γρανδέ τὸν ἀνεψιὸν Κρουσῶ κύριον Δὲ Βομφῶν. Ὁ δὲ πρόεδρος ὑπέλαβεν ὅτι ὁ πονηρὸς γέρον εἶχεν ἤδη ἐκλέξει αὐτὸν ὡς γαμβρόν.

— Β . . . ε . . . ἐλέγατε λοιπόν, ὅ . . . ὅ . . . ὅτι ἠμπαρὶ πο . . . πο . . . πολλάκις ἡ πτώχευσις, νὰ ε . . . ε . . . ἐμποδισθῇ ἀπὸ . . .

— Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐμποροδικεῖον. Αὐτὸ γίνεται καθ' ἡμέραν, εἶπεν ὁ κύριος Δὲ Βομφῶν, δραττόμενος τῆς ἰδέας τοῦ κυρίου Γρανδέ ἢ νομίζων ὅτι τὴν ἐμάντευσε, καὶ διέθεσιν ἔχων νὰ τὴν ἐξηγήσῃ εἰς αὐτόν. Ἄκουσατε.

— Ἀ . . . ἀ . . . ἀκούω, ἀπήντησε ταπεινῶς ὁ γέρον, ὑποδυόμενος τὸ πονηρὸν ἦθος παιδίου, ἐμπαίζοντος μὲν ἐνδομύχως τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ, προσέχοντος δὲ κατ' ἐπιφάνειαν εἰς τοὺς λόγους του.

— Ὅσακις ἄνθρωπος σημαντικὸς, ὁποῖος ἦτον, ἐν παραδείγματι, ὁ κύριος ἀδελφός σ α κέν Πιρσιόις . . .

— Ὁ ἀδ . . . δ . . . δελφός μου, μ . . . μ . . . μάλιστα . . .

— Ἀπειλεῖται ὑπὸ καταστροφῆς . . .

— Κ . . . κ . . . καταστροφή, λέγεται . . .

— Μάλιστα! και η πτώχευσις του επίκειται, τὸ ἐμποροδικεῖον εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται, — προσέχετε, παρακαλῶ — ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ διορίσῃ ἐκκαθαριστὰς τοῦ ἐμπορικοῦ του οἴκου. Ἄλλο δὲ ἐκκαθαρίζω καὶ ἄλλο πτωχεύω, ἐννοεῖτε; ὁ πτωχεύων ἀτιμάζεται, ἀλλ' ὁ ἐκκαθαρίζων μένει τίμιος ἄνθρωπος.

— Ἄ... ἄλλο πρᾶγμα β... β... βέβαια, εἶπεν ὁ Γρανδέ, ἂν δὲν κ... κ... κοστίζει ἀκριβότερα.

— Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ ἐκκαθάρισις δύναται νὰ γείνη καὶ χωρὶς τῆς παρεμβάσεως τοῦ ἐμποροδικεῖου. Διότι — προσέθηκε ταμειακῶν ὁ πρόεδρος — πῶς κηρύσσεται ἡ πτώχευσις;

— Δ... δ... δὲν τὸ ἐσυλλογίσθηκα π... π... ποτέ μου, ἀπήντησεν ὁ Γρανδέ.

— Πρῶτον, ὑπέλαθεν ὁ δικαστικὸς ἀρχων, διὰ τῆς καταθέσεως τοῦ ἰσολογισμοῦ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ δικαστηρίου, γινομένης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐμποροῦ ἢ τοῦ πληρεξουσίου του, καὶ καταχωρίζομένης προσηκόντως δεύτερον τῇ αἰτήσει τῶν δανειστών. Ἄν λοιπὸν οὔτε ὁ ἔμπορος καταθέσῃ τὸν ἰσολογισμόν του, οὔτε δανειστὴς οἰσθήσῃ τε ζητεῖ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, τί θὰ συμβῇ;

— Ν... ν... νὰ ἰδοῦμεν...

— Τότε ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀποθανόντος, οἱ ἀντιπρόσωποι του, οἱ κληρονόμοι του, ἢ ὁ ἔμπορος αὐτός, ἂν ζῆ, ἢ οἱ φίλοι του, ἂν κηρύττεται, ἐκκαθαρίζουσι. Ἴσως ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐκκαθαρίσετε τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἀδελφοῦ σας; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος.

— Ἄ, Γρανδέ! ἀνεφώνησεν ὁ συμβολαιογράφος, τί ὥραϊον θὰ ἦνε! Ὑπάρχει αἰσθημα τιμῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας μας. Ἄν σώσετε τὸ ὄνομά σας, — διότι τέλος πάντων ὄνομά σας εἶνε — θὰ ἦσθε ἄνθρωπος...

— Ἐκτακτος! εἶπεν ὁ πρόεδρος, διακρίπτων τὸν ὄντιόν του.

— Β... β... βέβαια, ὑπέλαθεν ὁ γέρον ἀμπελοουργός, ὁ ἀ... ἀ... ἀδελφός μου, ἐλλ... λέγετο Γρανδέ, ὡς ἐγώ. Δ... δ... δὲν λέγω ὅχι. Κ... κ... καὶ ἡ ἐκ... ἐκκαθάρισις αὐτῆ ἡμποροῦσε ν... ν... νὰ ἦνε π... π... πολλὸ ὠφέλιμος εἰς τὸν ἀ... ἀ... ἀνεψιόν μου, τ... τ... τὸν ὁποῖον π... π... πολλὸ ἀγαπῶ. Ἀλλὰ... νὰ ἰδοῦμεν. Δὲν γνωρίζω τ... τ... τοὺς ἐπι... ἐπι... ἐπιτηδείους τῶν Παρισίων. Ἐ... ἐ... ἐγὼ εἶμαι, β... β... βλέπετε, ἐπαρχιώτης. Ἐχω ταῖς δ... δ... δουλειάς μου, τὰ χ... χ... χωράφια μου, τὰ ἀ... ἀ... ἀμπέλια μου. Ἀπὸ γ... γ... γραμμᾶτια δ... δ... δὲν ἐννοῶ τίποτε. Ἐλαβα π... π... πολλά, ἀλλὰ δ... δ... δὲν ὑπέγραψα ποτέ μου. Ἄκουσα ὅτι ἡ πο... πο... πορεὶ κανεὶς νὰ ε... ε... ἐξαγοράσῃ τὰ γραμμᾶτια...

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Δύναται τις νὰ τὰ διαπραγματευθῇ εἰς τὴν ἀγοράν, πρὸς τὸσον τοῖς ἑκατόν. Ἐννοεῖτε;

Ὁ Γρανδέ μετεποίησεν εἰς χώνιον τὴν χεῖρά του, προσήρμωσεν αὐτὴν εἰς τὸ οὖς του, καὶ ὁ πρόεδρος ἐπανέλαβε τὴν φράσιν του.

— Ὄστε λοιπὸν, ἀπήντησεν ὁ ἀμπελοουργός, ἡ δ... δ... δουλειὰ σηκώνει ν... ν... νερόν. Ἐγὼ εἶ... εἶ... εἰς τὴν ἡλιάν μου δὲν ἐννοῶ τ... τ... τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ. Πρέπει νὰ μείνω ἐδῶ δ... δ... διὰ τὴν σ... σ... συγκομιδὴν. Χ... χ... χωρὶς συγκομιδὴν χ... χ... χρήματα δὲν κε... κερδίζονται. Ἐ... ἐ... ἔχω ὑποθέσεις εἰς τὸ Φρο... ρο... ἀφῶν καὶ π... π... πολλὸ σπουδαίας. Δ... δ... δὲν ἡμπορῶ ν... ν... νὰ ἀφήσω τὴν ἐ... ἐ... ἐργασίαν μου διὰ ἑμπε... πε... περιεύματα π... π... ποῦ δὲν ἐννοῶ τίποτε. Σ... σ... σεις λέγετε; ὅτι πρέπει νὰ ἡ... ἡ... ἦμαι εἰς τὸ Π... π... Παρίσι, διὰ νὰ ἔμπο... πο... ποδίσω τὴν πτώχευσιν; καὶ νὰ κάμω τὴν ἐκ... ἐκ... ἐκκαθάρισιν. Κ... κ... καὶ πῶς ἡμπορεῖ κ... κ... κανεὶς νὰ ἦνε εἰς δ... δ... δύο μέρη συγχρόνως; ἢ π... π... πρέπει νὰ ἦνε πουλί. Κ... κ... καί.

— Καὶ σὰς ἐννοῶ, ἀνεφώνησεν ὁ συμβολαιογράφος. Ἀλλὰ, φίλε μου, σεις ἔχετε φίλους, φίλους παλαιούς, οἱ ὅποιοι, — τὸ γνωρίζετε — δύνανται ν' ἀφοσιωθῶσιν εἰς σὰς...

— Ἐλα λοιπὸν, διανοεῖτο ὁ ἀμπελοουργός λέγε το, νὰ τελειώσωμεν.

— Καὶ ἂν κανεὶς ἐξ αὐτῶν μετέβαινεν εἰς Παρισίους, καὶ εὗρισκε τὸν μεγαλύτερον δανειστὴν τοῦ ἀδελφοῦ σας Γουλιέλμου καὶ τοῦ ἔλεγε...

— Τ... τ... τοῦ ἔλεγε τ... τ... τί; ὑπέλαθεν ὁ γέρον. Ἄ... ἄ... ἄς ὑποθέσωμεν τὰ... τὰ... τὰ ἐξῆς: Ὅτι πα... πα... παραδείγματος χάριν, ὁ Γρανδέ τ... τ... τῆς Σωμύρης ἀγα... γα... γαπᾶ τὸν ἀδελφόν του, κ... κ... καὶ τὸν ἀνεψιόν του, καὶ εἶνε κ... κ... καλὸς σ... σ... συγγενής, καὶ ε... ε... ἔχει καλὰ αἰσθήματα. Ὁ... ὅ... ὅτι ἐπώλησε κ... κ... καλὰ ἐφέτος τὴν σ... σ... συγκομιδὴν του. Ὅτι ἀντὶ ν... ν... νὰ κηρύξῃ π... π... πτώχευσιν, καλλίτερον εἶνε νὰ σ... σ... συναχθῆτε, νὰ δι... δι... διορίσετε ἐκ... ἐκ... ἐκκαθαριστὰς, καὶ τ... τ... τότε ὁ γέρον Γρανδέ θ... θ... θὰ σκεφθῇ. ἢ... ἢ... ἢμπορεῖτε τ... τ... τοιοῦτο τρόπον νὰ π... π... πάρετε περισσότερα. Δ... δ... δὲν εἰν' ἔτσι;

— Πολὺ σωστά, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

Διότι, κ... κ... κύριε Δὲ Βον... Βον... φών, πρὶν ἀ... ἀ... πομπασίη κανεὶς, πρέπει, β... β... βλέπετε, νὰ τὰ συλλογισθῇ κ... κ... καλὰ. Βί... βί... εἰς κάθε ὑπόθεσιν, π... π... πρέπει κανεὶς νὰ γ... γ... γνωρίξῃ τὰ βάρη τῆς καλᾶ, δ... δ... διὰ νὰ μὴ τὴν π... π... πάθῃ ἀσχημα. Π... π... πῶς;

— Βεβαίως, βεβαίως! ὑπέλαθεν ὁ πρόεδρος. Ἐγὼ φρονῶ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων μινυθῶν δύναται τις νὰ ἐξαγοράσῃ τὰς πιστώσεις ὅλας πρὸς τόσα, καὶ νὰ ἐξοφλήσῃ ἐντελῶς διὰ συμβιβασμοῦ. Ἄ! Ἐσπερετε ποῦ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ σῶσῃ τοὺς σκύλους μ' ἓνα κομμάτι λαρδί; Ὅταν πτώχευσις δὲν κηρυχθῇ, καὶ σεις ἔχετε εἰς τὰς χεῖράς σας ὅλα τὰ δμῶλογα, δὲν ἔχει κανεὶς νὰ σὰς εἴπῃ λόγον.

— Δό... δό... λόγον; ὑπέλαθεν ὁ Γρανδέ, περιβάλλον καὶ πάλιν τὸ οὖς του διὰ τῆς χεῖρός αὐτοῦ. Δ... δ... δὲν καταλαμβάνω.

— Ἀκουσατέ με λοιπὸν, ἐφώνησεν ὁ πρόεδρος, καὶ θὰ ἐννοήσετε.

— Ἄ... ἀ... ἀκούω.

— Κάθε γραμματίον εἶνε ἐμπόρευμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ὑψωσιν καὶ ἐκπτώσιν. Αὐτὸ εἶνε συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ Βένθου, περὶ τοκογλυφίας. Ὁ δημοσιολόγος αὐτὸς ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ κατὰ τῆς τοκογλυφίας πρόληψις εἶνε καθαρὰ ἀνοησία.

— Ἐ... ἔ... ἔτσι; εἶπεν ὁ γέρον.

— Ἐπειδὴ, λοιπὸν κατ' ἀρχὴν, κατὰ τὸν Βένθου, τὸ χρῆμα εἶνε ἐμπόρευμα, καὶ ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὸ χρῆμα γίνεται ἐπίσης ἐμπόρευμα, ὑπέλαθεν ὁ πρόεδρος; ἐπειδὴ εἶνε πασίγνωστον, ὅτι τὸ ἐμπορευσιμον γραμματίον, τὸ φέρονται αὐτὴν ἢ τοιαύτην ὑπογραφήν, ὑπόκειται εἰς τὰς διακυμάνσεις πάσης οἰκισθῆσθε ἐμπορικῆς ἀξίας, ὅπως οἰοῦνθῆποτε εἶδος τοῦ ἐμπορίου, καὶ ὅτε μὲν ἀφθονεῖ εἰς τὴν ἀγοράν, ὅτε δὲ τὸναντίον λιπέι, καὶ ἄλλοτε μὲν εἶνε ἀκριθόν, ἄλλοτε δὲ πάλιν εἶνε εἰς ἐντελῆ ἐκπτώσιν, τὸ δικαστήριον διατάττει... — Ἄχ! τί ἀνάητος τοῦ εἶμαι! μὲ συγχωρεῖτε! — νομίζω ὅτι δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε τὰ χρεῖα τοῦ ἀδελφοῦ σας πρὸς εἰκοσιπέντε τοῖς ἑκατόν.

— Π... π... πῶς τὸν εἶπατε αὐτόν; Β... β... βένθου;

— Βένθου, μάλιστα. Ἰερουσίας Βένθου, Ἄγγλος.

— Ὁ Ἰερουσίας αὐτὸς δὲν θὰ μᾶς προξενήσῃ Ὁρήνους, εἶπε γελῶν ὁ συμβολαιογράφος.

— Ἄ... ἀ... αὐτοὶ οἱ Ἄγγλοι, εἶπεν ὁ Γρανδέ. ἔχουν φρόνησιν με... με... μερικαῖς φοραῖς. Τὸ... τὸ... τὸ λοιπὸν, κ... κ... κατ' αὐτόν τὸν κύριον Βένθου, ἂν τὰ γρ... ρ... ραμμᾶτια τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀ... ἀ... ἀξίζουσι... — ὅχι, λ... λ... λάθος ἔκαμα, ἂν δ... δ... δὲν ἀξίζουσι ἤθελα νὰ εἰπῶ... — ὅχι, κ... κ... καλὰ εἶπα, βέβαια... οἱ δ... δ... δανεισταὶ τὸ λοιπὸν θ... θὰ εἶχαν... δ... δ... δηλαδή δὲν θὰ εἶχαν... — ἐν... ν... νόησα...

— Σταθίητε, νὰ σὰς ἐξηγήσω τὸ πρᾶγμα καλλιτέρα, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸν νόμον, ἂν ἔχετε εἰς χεῖράς σας ὅλους τοὺς τίτλους τοῦ παθητικοῦ τῆς οἰκίας Γρανδέ, ὁ ἀδελφός σας ἢ οἱ κληρονόμοι του δὲν ὀφείλουσι εἰς κανένα τίποτε. Ζήτημα λελυμένον.

— Δε... δε... λυμένον. ἐπανέλαθεν ὁ γέρον.

— Τώρα, κατὰ τὴν νομικὴν ἐπίκεισιν, ἂν τὰ γραμμᾶτια τοῦ ἀδελφοῦ σας εἶνε ἀντικείμενον διαπραγματεύσεως, — ἐννοεῖτε τὴν λέξιν διαπραγματεύσεως, — ἂν λοιπὸν ἦνε ἀντικείμενον διαπραγματεύσεως, εἰς τὴν ἀγοράν, μὲ ἐκπτώσιν τόσα τοῖς ἑκατόν. ἂν κανεὶς φίλος σας περᾶσῃ κατὰ τύχην, καὶ τὰ διαπραγματευθῇ, καὶ τὰ ἀγοράσῃ, ἐπειδὴ οἱ δανεισταὶ τὰ ἐπώλησαν χωρὶς

νὰ βιασθῶσιν ἀπὸ κανένα, ἢ κληρονομία τοῦ μακαρίτου Γρανδέ τῶν Παρισίων νομικῶς ἐξοφλεῖ.

— Β... βέβαια, εἶπεν ὁ βυτοποιός, α... α... αὐτὸ εἶνε ἐπιχειρητικὴ ἐμπορικὴ. Τ... τ... τότε λοιπὸν... — Ἀλλὰ μ'... μ'... μολοντούτο; κ... κ... καταλαμβάνετε; μ... μ... μὲν εἶνε δύσκολον... Ὁ... οὔ... οὔτε χρήματα ἔχω, οὔτε κ... κ... καιρὸν...

— Δὲν εἶνε βεβαίως, δυνατὸν ν' ἀρήσετε σεις τὰς ἐργασίας σας. Σὰς προτείνω λοιπὸν ἐγὼ νὰ ὑπάγω εἰς Παρισίους (θὰ μοῦ πληρώσετε, ἐννοεῖτε, τὰ ἐξοδα, μικρὸν πρᾶγμα). Βλέπω ἐκεῖ τοὺς πιστωτάς, τοὺς ὀμῶν, ἐπιτυγχάνω ἀναβολὴν, καὶ ἡ ὑπόθεσις συμβιβάζεται μετ' ἀμικρὰν τινα ποσότητα, τὴν ὁποῖαν θὰ προσήσετε εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς κληρονομίας, διὰ ν' ἀποκτήσετε τοὺς τίτλους τῶν δανειστών.

— Ν... ν... νὰ ἰδοῦμεν δὲν ἡμπορῶ νὰ ἀ... ἀ... ἀ... ναλάξω κ... κ... καμμίαν ὑποχρέωσιν ἀκόμη, χ... χ... χωρὶς νὰ... μ'... μ'... ἐννοεῖτε;

— Ἐχετε δίκαιον.

— Ὁ... ὅ... ὅσα μοῦ εἶπατε μ' ἐξ... ἐξ... ἐξάλισαν φοβερὰ. Π... π... πρώτην φορὰν εἶ... εἰς τὴν ζαῖν μου ἔχω ν... ν... νὰ σκεφθῶ...

— Βέβαια, σὰς δὲν εἶπτε νομικῶς.

— Ἐ... ἐ... ἐγὼ εἶμαι ἕνας πτωχὸς κ... κ... κτηματικῆς, ποῦ δ... δ... δὲν ἐννοεῖ ἀπ' αὐτὰ τ... τ... τίποτε. Πρέπει ν... ν... νὰ σκεφθῶ...

— Λοιπὸν; ὑπέλαθεν ὁ πρόεδρος, ἐπιζητῶν τὸ συμπέρασμα τῆς δριμυλίας.

— Ἀνεψιέ μου! διέκοψεν αὐτόν, μετὰ τινος μομφῆς, ὁ συμβολαιογράφος. Ἄφησε τὸν κύριον Γρανδέ νὰ σοῦ ἐξηγήσῃ τοὺς σκοπούς του. Πρόκειται, βλέπεις, περὶ ἐντολῆς σπουδαίας. Ὁ ἀγαπητός μας φίλος πρέπει νὰ δρίσῃ καν...

Κτύπος εἰς τὴν θύραν, ἀγγέλλων τὴν ἀφίξιν τῆς οἰκογενείας Δὲ Γρασέν, ἡ εἰσόδος αὐτῶν καὶ οἱ χαιρετισμοὶ τῶν ἐμπόδισαν τὸν Κρουσὸ νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του. Ὁ συμβολαιογράφος ἠδ' ἀποχαιρέτησεν ἐκ τῆς διακοπῆς ἐκείνης. ὁ δὲ Γρανδέ ἠτένιζεν ἠδῆ ἐπ' αὐτόν βλέμμα λοξόν, καὶ τῆς βινός του τὸ ὑπερσάρκαμα ἐδῆλου. τὸν ταραττοντα τὴν ψυχὴν του κλύδωνα.

Ἀλλ' ἐν πρώτοις μὲν ὁ φρόνιμος συμβολαιογράφος δὲν ἔκρινεν ἀρμόζον εἰς πρόεδρον πρωτοδικεῖου νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους, ἵνα ἀναγκάσῃ δανειστὰς εἰς συνθηκολογίαν καὶ ἀναμνηθῇ εἰς διαπραγματεύσιν ὑποπτον, ἀσύμφωνον πρὸς τοὺς νόμους τῆς αὐστηρῆς χρηστότητος. Εἶτα δὲ, μὴ ἀκούσας ἔτι τὸν γέροντα Γρανδέ ἐκφράζοντα διὰ ἄλλοθεν νὰ πληρώσῃ, ὅτι δήποτε, ἔτρεμαν ἀναλογιζόμενος τὸν ἀνεψιόν αὐτοῦ εὐπλεκόμενον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ὁρμηλῆδες ἐπομένως ἐκ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν εἰσῆλθον οἱ Δὲ Γρασέν, ἔλαβεν τὸν πρόεδρον ἀπὸ τοῦ βραχίονος, καὶ σύρων αὐτόν ὑπὸ τὸν σκῆν τοῦ παραθύρου, τῷ εἶπεν:

— Ἀρκετὰ εἰδείξες τὰς διαθέσεις σου, ἀνεψιέ

μου, και την αποσίωσίν σου. Άρκει. Η επιθυμία να νυμφευθής την κόρην σε τυφλώνει. Άλλα εις τα τυφλά δεν πρέπει να περιπατη κανείς. Άφησε τώρα εμε να διευθύνω την υπόθεσιν, και όταν είνε ανάγκη με βοηθήεις. Είνε άρμόζον εις σε να εκθέσης την δικαστικην σου αξιοπρέπειαν...

Δέν επρόφθασεν όμως να τελειώση, άκούσας τόν κύριον. Δέ Γρασέν λέγοντα εις τόν γέροντα βυτοποιόν, ένω έβαινε πρός αυτόν την χείρα:

— Γρανδέ, εμάθαμεν τό φοβερόν δυστύχημα, τό όποτον συνέβη εις την οικογένειάν σου. την καταστροφήν του έμπορικου οικου του Γουλιέλμου Γρανδέ, και τόν θάνατον του αδελφου σου. Έρχόμεθα να σοῦ εκφράσωμεν όλην μας την συμπάθειαν δι' αυτό τό λυπηρόν συμβάν.

— Τό μόνον δυστύχημα, ειπεν ό συμβολαιογράφος διακόπτων τόν τραπεζίτην, είνε ό θάνατος του νεωτέρου αδελφου Γρανδέ. Και δέν θα έφρονεύετο και αυτός, άν ειχε την φρόνησιν να επικαλεσθή την συνδρομήν του αδελφου του. Ό γηραιός μας φίλος, ό όπολος είνε ή τιμή προσωποποιημένη, έχει σκοπόν να εκκαθαρίση τά χρέη του οικου Γρανδέ τών Παρισίων. Ό ανεψιός μου ό πρόεδρος, διά να τόν απαλλάξη από τās δυσάρεστους φροντίδας υποθέσεως καθαρώς δικαστικής, είνε πρόθυμος να μεταβή άμέσως εις Παρισίους, να συμβιβασθή με τούς δανειστάς και να τούς πληρώση κατά τό πρόπον.

Οί λόγοι οῗτοι, οὗς επεκύρου τό ήθος του άμπελουργου, θωπεύοντος τόν πώγωνά του, εξέπληξαν μεγάλως τούς τρεις Δέ Γρασέν, οίτινες, έρχόμενοι, ειχον κακολογήσει έν πάση άνέσει την φιλαργυρίαν του Γρανδέ, κατηγορούντες σχεδόν αυτόν επί αδελφοκτονία.

— Ω! τό ήξευρα! εφώνησεν ό τραπεζίτης θεωρών την σύζυγόν του. Τί σοῦ έλεγα, γυναίκα, εις τόν δρόμον; Ό Γρανδέ είνε ή τιμή προσωποποιημένη, και δέν θ' άνεχθή να προσβληθ ή όνομά του οὐδέ τό ελάχιστον! Τά χρήματα χωρίς τιμήν είνε άσθένεια. Εις τās επαρχίας ύπάρχει αισθημα τιμής. Έδως Γρανδέ, εῷγε! Είμαι γέρον στρατιώτης και δέν ήξέυρω να κρύπτω τά φρονήματά μου. Έγώ τά λέγω καθαρά. Αυτό που κάμνεις, Γρανδέ, είνε μέγα πράγμα!

— Τό.. τό.. τε α.. α.. αυτό τό π.. π.. πράγμα είνε πο.. πολύ ά.. ά.. ά.. κριδόν, απήντησεν ό γέρον, ένω ό τραπεζίτης του έσισε θερμώς την χείρα.

— Άλλ' αυτό, αγαπητέ μου Γρανδέ, και μη πρός κακοφανισμόν του κυρίου προέδρου, υπέλαβεν ό Δέ Γρασέν, είνε υπόθεσις καθαρώς έμπορικη, και ή διεξαγωγή της απαιτεί έμπορον τέλειον. Πρέπει να γνωρίζη κανείς τί θα ειπή επιστροφή χρημάτων, τί θα ειπή τόκος, τί θα ειπή απόδοσις, και χίλια άλλα πράγματα. Έγώ θα υπάγω δι' υποθέσεις μου εις Παρισίους, και ήμπορούσα εξαίρετα να αναλάβω...

— Ν.. ν.. να ιδούμεν λοι.. λοιπόν, πώς ήμπο..

πο.. πορούμεν να τά σ.. σ.. συμβιβάσωμεν μα.. μαζύ, χω.. χω.. χωρίς, έννοείται, ν.. ν.. να ά.. ά.. ά.. ναλάβω υπο.. χρεώσεις τ.. τ.. τās όποιās να μην ή.. ήμπορώ έπειτα να εκπλη.. πληρώσω, ειπε τραυλίζων ό Γρανδέ, διότι βλέπετε, ό κύριος πρόεδρος μου εκζήτησε, φυσικῶ τῶ λόγω, τά όδοιπορικά του έξοδα.

Τās λέξεις δέ ταύτας ειπεν ό γέρον οὐδόλως τραυλίζων.

— Μπα! ειπεν ή κυρία Δέ Γρασέν. Να υπάγη κανείς εις τό Παρίσι είνε ετύχημα. Έγώ ευχαριστώσας θα επλήρωνα να υπάγω.

Και ένεισε πρός τόν σύζυγόν της, όνοει ένθαρόδουσα αυτόν να υπακλέψη παρά τών αντιπάλων, εκ παντός τρόπου, την έντολήν εκείνην. Είτα δέ προσεδεν ειρωνικάτα τούς δύο Κρυσώ, ών έσκυθώρπασεν ή μορφή.

Ό Γρανδέ τότε έδραξεν έν κομβίον του ένδύματος του τραπεζίτου, και έσυρεν αυτόν εις τινα γωνίαν.

— Έχω πολύ περισσοτέρην εμπιστοσύνην εις σας παρά εις τόν πρόεδρον, ειπε πρός αυτόν. Έπειτα... έχει και άκτι λάκρον ή φάβα, προσέθηκε κινών την προσοκίδα του. Θέλω ν' αποκτήσω μερικά χρεώγραφα του δημοσίου, όλίγα πράγματα, μερικάς χιλιάδας φράγκα... αλλά θέλω να τά πάρω εις τά όγδοήντα. Αυτά, καθώς άκούω, κατεβαίνουν εις τό τέλος του μηνός. Σας ειξέυρετε απ' αυτά τά πράγματα, δέν είν' έτσι;

— Διάβολε! λοιπόν θα έχω να σας προμηθεύσω μερικών χιλιάδων όμολογίας του δημοσίου;

— Όλίγα πράγματα, όσον διά ν' αρχίσωμεν. Άλλά... μεταξύ μας! Θέλω να παιξω αυτό τό παιγνίδι, χωρίς να γνωρίζη κανείς τίποτε. Η συμφωνία θα ήνε διά τά τέλη του μηνός. Άλλά μην ειπήτε τίποτε εις τούς Κρυσώ ήμπορεί να τούς κακοφανή. Και αφού θα πάτε που θα πάτε εις τό Παρίσι, να ιδούμεν τί ήμπορεί να γείνη και διά τόν πτωχόν μου τίν ανεψιόν.

— Συμφωνότατοι. Θ' άναχωρήσω αύριον με την ταχυδρομικην ήμαξαν, προσέθηκε μεγαλοφώνως ό Δέ Γρασέν, και θα έλθω να λάβω τās τελευταίας σας παραγγελίας εις... Κατά ποίαν ώραν;

— Εις τās πέντε, πρό του γέμματος, ειπεν ό άμπελουργός τρίβων τās χείρας του.

Αί δύο μερίδες έμειναν επί τινας στιγμάς αντιμέτωποι. Μετά τινα δέ καθισιν ειπεν ό Δέ Γρασέν, πλήττων τόν ώμον του Γρανδέ.

— Έραϊόν πράγμα να έχη κανείς τοιούτους συγγενείς.

— Άλήθεια... απήντησεν εκείνος, χωρίς να φαίνεται ειμαι καλδς συ.. συγγενής. Άγαπούσα τόν αδελφόν μου, και θα κάμω ό.. ό.. τι ήμπορώ, φηάνει να μή.. μ.. μ.. μου κοστήσῃ.

— Λοιπόν σας αφίνωμεν, Γρανδέ, ειπεν ό τρα-

πεζίτης, διακόπτων αυτόν εὐτυχώς πριν ή περάνη την φράσιν του. Άν άναγκασθῷ ν' άναχωρήσω ταχύτερον, πρέπει να τακτοποιήσω μερικάς υποθέσεις.

— Πολύ σωστά! Κ' εγώ δι'.. δι'.. δι' εκείνο που ήξεύρετε, θα τραβηχθῶ εις τό δου.. δωμάτιον τών διασκεψών μου, καθώς λέγει ό πρόεδρος Κρυσώ.

— Διάβολε! δέν ειμαι πλέον κύριος Δέ Βομφών, διελογίσθη περιλήπως ό πρόεδρος, ούτινος ή όψις διευσφορήθη την στιγμήν εκείνην ως τό πρόσωπον δικαστου άκούοντος πλητικην άγόρευσιν.

Οί άρχηγοί τών δύο αντιπάλων οικογενειών απήλθον δυοῦ. Οὐδείς αυτόν άνελογίζετο πλέον την πρωινήν προδοσίαν του Γρανδέ πρός τούς άμπελουργούς του τόπου, και αάτην προσπαθήσαν εκάτέρωθεν να βολιδοσκοπήσωσι τούς άμοιβαίους αυτόν διαλογισμούς περί της προκειμένης νέας υποθέσεως.

— Βογεσθε μαζύ μας εις της κυρίας Δορσουβαλ; ειπεν ό Δέ Γρασέν πρός τόν συμβολαιογράφον.

— Θα υπάγωμεν άργότερα, απερίθη ό πρόεδρος. Άν ό θεός μου συναινή, θα παράσωμεν πρώτον από της κυρίας Γριβωκούρ, εις την όποιαν έδωκα ύπόσχεσιν.

— Αναβλεπόμεθα λοιπόν κύριοι, ειπεν ή κυρία Δέ Γρασέν.

Ότε δέ όί Δέ Γρασέν εμακρόθυσην βήματά τινα τών δύο Κρυσώ, ό Άδόλφος ειπεν εις τόν πατέρα του.

— Είνε έξω φρενών!

— Σιωπή! υπέλαβεν ή μήτηρ του. Ημπορούν να μας ακούσουν. Έπειτα και ή φράσις σου είνε άπρεπής.

— Τό ειδες λοιπόν θετέ μου; εφώνησεν ό πρόεδρος, ότε ειδε μακροθυήντας τούς Δέ Γρασέν εις την αρχήν ήλουν ό πρόεδρος κύριος Δέ Βομφών, και εις τό τέλος έγεινα άπλωδς Κρυσώ.

Παρετήρησα ότι επειράχθης; Άλλά, τί να γείνη! ήτον ή βραδυά τών Κρυσώ. Έπειτα, τί άνόητος που είσαι, με τό πνευμά σου!.. Άφισέτους να τραβήξουν εμπρός με τό θα ιδούμεν του γέρο Γρανδέ, και μη σε μέλει. Ό,τι και να συμβή, την Εὐγενίαν σου θα την πάρω.

Έντός όλίγων στιγμών ή ειδήσις της μεγαθύμου αποφάσεως του Γρανδέ διεδόθη εις τρεις συγγενούς οικους, και περι οὐδενός πλέον άλλου έγινε τό λόγος καθ' όλην την πόλιν ή περι αδελφικής στοργής. Παρείχον δέ πάντες συγχώρησιν εις τόν Γρανδέ διά την πώλησιν εις ήν ειχε προβή, παραβαίνων την έννομον αυτού συμφωνίαν πρός τούς άλλους; κτηματίας, και πάντες εθαύμαζον την τιμήν αυτού, και πάντες επανηγύριζον γενναιοτήτα. ής δέν ένδομίζον αυτόν Ικανόν. Οί Γάλλοι ένδομίζουσι συνήθως και όργιζονται και παθαίνονται εκ του μετεώρου της στιγμής, εκ παν-

της επιπλέοντος φουγάνου, όπερ μεγαλοποιεί παροδική επισημότης. Οί λαοί δέν έχουσι, φαίνεται, μνήμην.

Άφου εκλεισε την θύραν του ό γέρον Γρανδέ, εκάλεσε την Άννέταν.

— Μη λύσης άπόψε τόν σάβλον, τή ειπε, και μη κοιμηθής. Έρχομεν δουλειάν. Εις τās ένδεκα θα έλθῃ ό Κορνουαγέ με τό μικρό άμαζάκι. Κύνταξε να τόν ακούσης όταν έλθῃ, και να του άνοίξης πριν κτυπήσῃ. Να του ειπής να έμδη ή συχα ήσυχα, χωρίς να κάμη κρότον, διότι ή άστονομια δέν χωραταίει. Έπειτα δέν είνε ανάγκη να μάθῃ ή γειτονειά ότι έχω άπόψε ταξειδί.

Ταῦτα δέ ειπών ό Γρανδέ άνέβη εις τό εργαστήριόν του, όπου ήκουσεν αυτόν ή Άννέτα κινούμενον, τυρβάζοντα, έρευνώντα, περιπατούντα άνω κάτω, αλλά μετά πολλής προσοχής. Δέν ήθελε προδήλως να εξυπνήσῃ την γυναίκα ή την κόρην του, άπέφυγε δέ ιδίως να διεγειρή την προσοχήν του ανεψιού του, δν και καταηράσθη πως έν άρχῃ, βλέπων φώς έν τῶ δωματίῳ του.

[Έπειτα συνέχισα]

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΩΣΙ

τα παιδιά.

Συνεχισα και ειλας: Ιδι εν σελ. 77.

Πολλά είναι τα περι παιγνίου των παιδων λεκτικά, άλλ' ένταῦθα πρόκειται ιδίως περι επιθεωρήσεως των δυναμένων ν' αντικαταστήσωσι σκοπύμους τās άνωτέρω αναφερθείσας άνοικείους και επιβλαβείς δια τούς παίδας διασκεδάσεις. Πόσον σπουδαίαν θέσιν μεταξυ τούτων ήδύναντο να καθέξωσιν αι άθώαι εκείναι ήδοναι, ες ό γονεύς και ό παιδαγωγός δύναται αφθόνως να παρέχωσιν εις τούς παίδας εξ αυτού του πλουσίου ταμείου της φύσεως λαμβάνοντες τά βοηθήματα, είτε δια του καταρτισμού διαφόρων συλλογών, είτε δια περιπάτων, ή τέλος δι' έκδρομών, καθ' ες μάλιστα συνδέεται και ή σωματική άσκησης προς την της ψυχής άνύψωσιν! Άλλά κατά πάντα ταῦτα δέον, ως έρρέθη ήδη, ό καθοδηγών τό παιδίον να αισθάνηται άνάλογον προς τά τοιαῦτα ένδιαφέρον και άγάπην, διότι άλλως μάτην ήθελεν επίζητήσει την διεγερσιν τών παρομοίων αισθημάτων έν τῇ τρυφερῇ ψυχῇ εκείνου. Δέν δύναμεθα να δώσωμεν ό,τι ή μείς αυτοί δέν έχουμεν! Και ή επίσκεψις των μουσειών επρεπε να καταλογίζηται εις τās τέρψεις των παιδων, αλλά προς τοῦτο και ταῦτα όφειλον να καθίστανται βαθμηδόν πλουσιώτερα και τελειότερα, να γίνηται δέ συχότερα αυτόν χρόσις.

Οί μάλλον πεπολιτισμένοι λαοί της Δύσεως επενόησαν τέρψεις υπέρ των τέκνων αυτών, αι-

πιτες τὸ μὲν δι' ἰδιωτικῆς ἐνεργείας καταρτίζονται καὶ διατηροῦνται, τὸ δὲ ὑπ' αὐτῶν τῶν δῆμων ἢ καὶ τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς εἰς τὰ παιδία καὶ τὴν νεολαίαν ἐν γένει παρέχονται. Καὶ ἀπανταχοῦ μὲν αὐτόθι, ἐν ἀπάσαις ταῖς πρωτεύουσαις καὶ μεγαλοπόλεσιν, ὑπάρχουσι ποικιλώταται τοιαῦται διὰ τοῦ παιδῆς διασκεδάσεις, χαρὶν παραδείγματος ὅμως ἀναφέρονται ἐνταῦθά τινες μόνον τῶν ἀξιολογωτέρων τούτων. Τίς ἐμπῶν ἐπισκεφθέντων τὸ Δουδίνον, λ.χ., δὲν διήνυσεν εὐχαρίστως δόξαληρον σχεδὸν ἡμέραν ἐν τῷ αὐτόθι Πολυτεχνικῷ καλουμένῳ σχολεῖῳ; Δὲν γίνονται ἐν αὐτῷ παραδόσεις τακτικά, ἀλλ' εἶναι εἰδὸς τι μουσείου, ἐκθέσεως, ἀδιάκοπος σειρὰ διδασμάτων καὶ θεαμάτων, ἐν τῷ μὲσω μουσικῆς ἀλληλοδιαδόχως παιανίζουσης. Ἐκεῖ βλέπει τις ἅπαντὰ τὰ πειράματα τῆς φυσικῆς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τούτων εἰς τὰς βιοτεχνίας καὶ τὴν βιομηχανίαν ἐν γένει. Καὶ ἐνφ' ἐν τῷ μὲσω τῆς μεγίστης καὶ ἀριστα διακεκοσμημένης αἰθούσης τέρπεται τις βλέπων καταδύτην καταρχόμενον μὲ πλήρη τὴν καταδυτικὴν ἐνδυμασίαν καὶ συσκευὴν ἐντὸς δεξαμενῆς, παρ' αὐτὸν βλέπει χαρυστάτην μικρὰν ἡμεραν φώκην, καταδυομένην καὶ αὐτὴν καὶ ἐξερχομένην μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς δεξαμενῆς, ὅπως δέχεται τὰς θώπιαις τῶν παιδίων καὶ τὰ προπερόμενα αὐτῇ τεμάχια ἄρτου καὶ διπυρίτου. Περὶ τὴν αἴθουσαν κάτω, καὶ ἐπὶ τοῦ περι αὐτὴν ἐξώστου ἄνω, θαυμάζει τις λειτουργούσας τὰς παντοειδεῖς μηχανάς, δι' ὧν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἀνθρώπου ἐξηνάγκασε τοὺς νόμους τῆς φύσεως νὰ ἐξυπηρετῶσι τὰς βιωτικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Τὰ παντοειδῆ ὑδραυλικά, ἀκουστικά, μαγνητικά, ἠλεκτρικά καὶ ἰδίως ὀπτικά παίγνια, ποικίλλουσιν αὐτόθι τὰ σοβαρώτερα ἐπιστημονικὰ ἀντικείμενα, καὶ ἀμιλλῶνται ἐλκύνοντα τοὺς πολυπληθεῖς θεατὰς καὶ ἀκροατάς. Ἐν δὲ παρακειμέναις μικροτέραις αἰθούσαις συρρέει τὸ πλήθος περὶ διδασκάλους ἐπιδεικνύοντας αὐτῷ καὶ ἐξηγοῦντας τὰ θαυμάσια τῶν διὰ τοῦ μικροσκοπίου θεωμένων, ὡς καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν πανοραμμάτων, σκιοσκοπιῶν, σκοτεινῶν θαλάμων, φασμαγοριῶν παντὸς εἶδους, συνοδευομένων ὑπὸ πραγματικῶν παραστάσεων. Ἐἶναι περιττὸν ν' ἀναφέρω πόσον ὠφελοῦνται καὶ θέλονται συνάμα οἱ αὐτόθι καθ' ἑκάστην κατὰ πλῆθος προσερχόμενοι παῖδες, τὸ μὲν, διότι ὅτι ψηλαφητῶς βλέπουσιν ἀνεξέλιπτον ἀφίνει ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐντύπωσιν, τὸ δὲ, διότι πληροῦται διὰ τούτων καὶ ὁ ἀσθεστες ἐν τῷ ἡμαλῶς ἀναπτυσσομένῳ παιδίῳ ὑπάρχων πόθος τοῦ εἰδέναι.—Τὴν αὐτὴν πλῆθὺν τῶν φιλοθεαμόνων ἐλκύνει καθ' ἑκάστην ἐν τοῖς περιεργότατα διασκευασμένοις χώροις καὶ ὑπογείοις θάλοισι αὐτοῦ καὶ τὸ ἐν Βερολίῳ Aquarium, ἔθθα παρὰ τοὺς παντοειδεῖς καὶ παντὸς μεγέθους ζῶντας ἄφεις, δύνανται τῆς ἐπὶ ὥρας νὰ παρα-

κολουθῆ τὸν βίον τῶν πολυειδῶν ἰχθύων, μαλακίων, ναυτίλων καὶ ἄλλων θαλασσίων ζῶων, θαυμασίως τοποθετημένων ἐντὸς μικρῶν δεξαμενῶν, ὧν ἡ πρὸς τοὺς θεατὰς πλευρὰ περικλείεται διὰ παχυτάτης δόλου, ἐν ᾧ αἱ λοιπαὶ καλύπτονται ὑπὸ κατόπτρων, ὥστε νὰ κατασταθῇ πληρεστέρα ἡ ὀπτικὴ ἀπάτη, βυθίζομένου τοῦ βλέμματος, ὡς εἰ τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο πράγματι ἐξετείνετο εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τοῦ βάθους τῶν θαλασσῶν. Πικίλλει δὲ καὶ καλλύνει τὸ θέαμα ἡ καταλλήλος καὶ φυσικωτάτη διευσθέτης κοραλίων καὶ θαλασσίων φυτῶν, λίθων καὶ βράχων, οἷτινες εἶναι ποικιλώτατα καὶ διαφόρως ἐκάστοτε τοποθετημένοι ἐν ἐλάσῃ δεξαμενῇ, ἀναλόγως τῶν περιεχομένων ἰχθύων καὶ ὑδροβίων, ἀναλόγως τῶν ὁποίων ρυθμίζεται καὶ αὐτὴ ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος, ἡ πυκνότης τοῦ ἀλατος καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἐντασις τοῦ φωτός, ὅπως οὕτω πληρεστέρα γίνηται ἡ ἀπομίμησις τοῦ τόπου, ἀφ' οὗ, ἀπὸ τῶν διαφόρων βυθῶν τῆς θαλάσσης, εἶχον ληφθῆ οἱ ποικίλοι οὗτοι κάτοικοι αὐτῆς. Καὶ αὐτόθι αἱ φῶκαι διὰ τῶν εὐκινήτων ἐλιγμῶν τῶν καὶ τῶν νοημόνων αὐτῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ πολλὴν ὥραν κρατοῦσι περὶ τὴν δεξαμενὴν τῶν τοῦ θεατὰς καὶ ἰδίως τοῦ παιδῆς. Ἐν Παρισίῳ δὲ, πλὴν πολλῶν ἄλλων θεαμάτων, ἐν οἷς καὶ τὸ μέγα Πανόραμα κατέχει ἀρκετὰ σπουδαίαν θέσιν, τὸ μέγα βιομηχανικὸν μέγαρον (Palais de l'Industrie) ἀμιλλᾷται πρὸς τὸ ἐν Δουδίνῳ χρυστάλλινον μέγαρον καὶ ἐν μέρει πρὸς τὸ ἄνω περιγραφέν αὐτόθι Πολυτεχνικὸν σχολεῖον· διότι δὲν γίνονται μὲν ἐν αὐτῷ ἐπιδείξεις τῶν φυσικῶν καὶ τεχνικῶν πειραμάτων μετὰ περιλήψεως διδασκαλίας, εἶναι ὅμως τοῦτο ἄπειρος σειρὰ μικρῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, ἐν οἷς, παιανίζουσης κατὰ τακτικὰς ὥρας ἐν τῷ μὲσω τοῦ λαμπρῶς καὶ πολυτελῶς ἐστολισμένου καταστήματος ἀρίστης ὀρχήστρας, οἱ καταστηματαρχαὶ ἐκθέτουσι πρὸς πώλησιν τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη, προέοντα τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐπιδεικνύοντες συνάμα καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τούτων, ἢ τὴν φύσιν τῶν ἐξ ὧν κατασκευάσθησαν ὕλων κτλ.

Ἐἶναι ἀνάγκη νὰ περιγραφῇ ὁ ἐνθουσιασμός, ὃν διαγείρει εἰς τοὺς ἐν τῇ ἄσει παῖδας ἡ ἐπισκεψίς τῶν ἀπανταχοῦ αὐτόθι ἄριστα κατηρητισμένων ἰπποδρομιῶν, ἐν οἷς οὐ μόνον μικρῶν καὶ μεγάλων ἀθλητῶν, σχοινοβατῶν, ἰππευτῶν κτλ. ἡ δεξιότης, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἐτι τῶν ζῶων ἡ εὐμάθεια καὶ νοημοσύνη ἐπιδεικνύονται; Τίς δὲν ἐθαύμασεν αὐτόθι τοὺς ὄραλους χορεύοντας ἰππους, τοὺς πολλὰ τεχνάσματα ἐπιδεικνύοντας κύνεας καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐλέφαντας, καθημένους, τρώγοντας μετὰ περόνης καὶ ῥίπτοντας ὄπλα διὰ τῆς προβοσκίδος αὐτῶν; Ἐπίσης καταφανῆ καὶ σπουδαῖα εἶναι ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ τέρψις, αἵτινες προσγίγγονται εἰς τὴν νεολαίαν διὰ

τῶν ἀπανταχοῦ βοτανικῶν καὶ ζωολογικῶν κήπων, ἐν οἷς λίαν φιλοκάλως τοποθετημένα καὶ κατατεταγμένα ἐκτίθενται ὄλων τῶν τόπων καὶ τῶν κλιμάτων τῆς γῆς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, πολλαχοῦ δὲ καὶ διαφόρων φυλῶν ἀνθρώποι: Ἐσκιμῶσι, Δάπωνες, Νούβιοι, περιοδεύοντες μεθ' ὀδηγῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοὺς ζωολογικὸς κήπους τῆς ἄσεως καὶ ἐπιδεικνύοντες αὐτόθι ἐπὶ τινὰ χρόνον τὰ περιεργότατα ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς φυλῆς καὶ τῆς πατρίδος αὐτῶν, Ἐκ τῶν ζῶων δὲ οἱ λέοντες μὲ τὴν ἀγέρωχον καλλονὴν τῶν, οἱ νοήμονες ἐλέφαντες, αἱ βαρεῖαι μὲν, ἀλλ' ἐπιδεικνύοντα εἰς ὑψηλότετους ἰσοῦς ἀναρριχώμενοι ἄρκτοι, οἱ ποικιλόχροοι καὶ λάλοι ψιττακοὶ, πρὸ πάντων ὅμως οἱ ἀσειέστατοι πίθηκοι παντὸς εἶδους καὶ μεγέθους, τέρπουσι τοὺς ἐπὶ πολλὰς ὥρας περικυκλοῦντας τοὺς οἰκίσκους αὐτῶν θεατὰς πάσης ηλικίας, παντὸς γένους καὶ πάσης φυλῆς. Ὅθεν διὰ τὸν σπουδαζόμενον παρατηρητὴν πολλακίς οἱ περὶ τοὺς οἰκίσκους τούτους θεαταὶ καθίστανται περιεργότερον θέαμα αὐτῶν τῶν ἐντὸς ἐκεῖνων ζῶων!—Ἀλλὰ καὶ θέατρα διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπάρχουσιν ἐκεῖ κατηρητισμένα, οἷα εἶναι τὰ θέατρα τῶν νευροσπάστων (Marionettes), τὰ διάφορα εἶδη τῶν μιμικῶν παραστάσεων (Pantomimes), καὶ πραγματικαὶ ἡμερήσιαι παραστάσεις, ἐν αἷς παρίστανται τὰ διάφορα παραμύθια, ἀλλὰ καὶ μικρὰ ἥθια δράματα διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν διασκευασμένα. Εἰς τὰ πάντα βεβαίως πρέπει νὰ καταλογισθῇ καὶ ὁ περιδῶτης Guignol (δηλ. ὁ Τουρκιστὶ λεγόμενος καραγκιόζης), ὅστις ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Γαλλίας καὶ Αὐστρίας ἰδίως ἀπαύστως ἐλκύνει ἄπειρον περὶ ἑαυτὸν πλῆθος θεατῶν, καὶ τοῦ ὁποῦ ἐλευσὴν παρῶδιον ἤρχισαν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν νὰ περιφέρουσιν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἡμῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀπόκρειων. Ἀλλ' αὐτοὺς ὡς ἔχει δύναται μᾶλλον νὰ λογισθῇ τέρψις τοῦ ὄχλου ἢ τῶν παιδίων, διότι ἡ χυδαία αὐτοῦ γλώσσα, αἱ ἐπικρατήσασαι ἐν αὐτῷ ὕβρεις καὶ οἱ διαπληκτισμοὶ, ἰδίως δὲ τὰ πολλὰ ἐυλοκοπήματα, ἀτινα πάντοτε ἀπονέμονται ὑπὸ τῶν πονηρῶν καὶ ἀνοσιουργούντων εἰς αὐτὰ τὰ ὄργανα τῆς ἀρχῆς κλητήρας κτλ. πρὸς μεγίστην τέρψιν τοῦ ὄχλου, ταῦτα πάντα τὸ μὲν εἶναι, καὶ πρέπει νὰ ἦναι, ἀκατάληπτα εἰς τὰ παιδία, τὸ δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἶναι ἀνοικεῖα καὶ ἐπιβλαβῆ αὐτοῖς. Καλλιστος ὅμως θὰ ἦτο ὁ Guignol, ἐάν διὰ τῶν πλαγγόνων ἐκεῖνων παρίσαντο ὑποθέσεις ἀρμόζουσαι διὰ τοὺς παῖδας καὶ διὰ τρόπον ἀγαθοποιῶν αὐτοῖς. Ἀλλὰ καὶ ὁ χορὸς εἶναι ἀρίστη διὰ τὰ παιδία τέρψις, ὅταν ἀπαλλαγῇ ὄλων τῶν ἐπιβλαβῶν στοιχείων, μεθ' ὧν ὁ νεώτερος συρμός περιέβαλεν αὐτόν, καὶ ἐπανακτῆσθ τὸν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν τεχνῶν ὑψηλότερον αὐτοῦ δριμύνη. Διότι ἡ ὀρχησις, παρακολουθοῦσα μάλιστα τὴν γυμναστικὴν καὶ ἰδίως τὴν ρυθμι-

κὴν γυμναστικὴν, συμπληροῖ ταύτην ὡς πρὸς τὴν ἀταξίαν τοῦ σώματος. εὐ πρὸ πάντων ἀναπτύσσει τὴν εὐκίνησιν καὶ τὴν χάριν.

Μεγίστη φροντίς λαμβάνεται ἐκεῖ καὶ περὶ δημοσίων περιπάτων, κήπων καὶ τόπων ἐν γένει, ἐν οἷς ἡ νεολαία ἰδίως καὶ οἱ παῖδες ἀφόβως δύνανται νὰ συρρέωσι, παίζοντες παντοῖα κοινὰ παίγνια. Ἐνιαχοῦ ὑπάρχουσι καὶ διάφορα παίγνια πρὸς τὴν σκοπὸν τούτων, ἔθραι, στροφίγγες κτλ. Ἐν Δρέσδῃ, ἐν τῷ μεγάλῳ κήπῳ, ὑπάρχει ἰδίως τόπος συναθροίσεως τῶν βρεφῶν καὶ τῶν νηπίων ὅπου ὑπάρχουσι θρανία χαμηλά καὶ περικεῖ χαμηλαὶ κίχλιδες, ὅπως περὶ αὐτὰς βαδίσει κρατούμενα τὰ τὸ πρῶτον περιπατοῦντα παιδία. Ἀτελεύτητος δὲ πηγὴ χαρᾶς καθίσταται ἡ ἐν τοῖς πλείστοις τῶν κήπων τούτων εἰσαγωγή μικρῶν ἀμαζῶν συρμένων ὑπὸ αἰγῶν, δι' ὧν τὰ παιδία περιφέρονται, πληροῦντα ἐλάχιστον ποσόν. Πλὴν τῶν ἀμαζῶν τούτων ὑπάρχουσι πολλαχοῦ καὶ ζῶα διάφορα, ὄνοι ὄωατοι, κάμηλοι, ἐλέφαντες καὶ στορνοκαμηλοὶ (ἰδίως ἐν τῷ Jardin d'acclimatation τῶν Παρισίων), φέροντα κομψὰ σάγματα καὶ καθίσματα, ἐφ' ὧν τὰ παιδία καθίονται καὶ περιέρχονται οὕτω τὸν κήπον, ὀδηγούμενα ὑπὸ τοῦ ὀδηγοῦ τοῦ ζῶου, ὅστις συνήθως εἶναι κομψοτάτην στολὴν φέρων Αἰθίοψ.

Πολὺ εὐκολωτέρα βεβαίως καὶ εὐθηνότερα θὰ ἦτο παρ' ἡμῶν ἡ διατήρησις τοιούτων ζῶων, διότι πλησιέστεραι ἡμῖν εἶναι αἱ πατρίδες αὐτῶν (ἡ Αἴγυπτος κτλ.) καὶ τὸ κλίμα ἡμῶν προσηγορευτοῦν εἰς αὐτὰ ἢ τὸ τῶν Παρισίων καὶ ἄλλα. Τὸ Φάληρον, τὸ τε παλαιὸν καὶ τὸ νέον, ἔνεκα τῆς θαλασσίας ἀβρῆς, εἶναι ἄριστος τόπος διὰ τὰς συναθροίσεις καὶ τὰ παίγνια τῶν παιδίων, ὧν καὶ ἦδη ἤρχισαν νὰ εἰσάγονται τινὰ αὐτόθι. Ἐκεῖ λοιπὸν ἡδύνατο νὰ ὑπάρχωσι καὶ τοιαῦτα ζῶα καὶ ἀμαζαὶ μικρὰ πρὸς τέρψιν τῶν παιδίων. Ἐκεῖ δὲ τότε ἡδύνατο νὰ συνέρχωνται τὰ παῖδια μετὰ χαρᾶς, οὐχί, ὡς κομψαί, ἀλλ' ἀφελῶς ἐνδεδυμένα καὶ ἀφελῶς προσερχόμενα δι' αὐτὴν μόνον τὴν τέρψιν, οὐδὲν μέρος λαμβάνοντα εἰς τὰς συγκεντρώσεις τῶν ἐνηλίκων καὶ ἀποχωροῦντα μάλιστα πρὸ τῆς θ.μ. ὥρας κατὰ τὸ θέρος, διότι πλὴν τῆς νυκτερινῆς δρῆσου, εἶναι ἐπιβλαβῆς δι' αὐτὰ καὶ ἡ βραδεία κατάκλισις. Τὸ παιδίον ἔχει ἀνάγκη ὕπνου, καὶ ὕπνου πρὸ τοῦ μεσονυκτίου· δικαίως δὲ δύναται τις ν' ἀποδώσῃ τὴν ὕγιαν κρᾶσιν τῶν ἁγγλων καὶ εἰς τὸ ὅτι εἶναι ἀσταθρότατοι περὶ τὴν ταχέειαν κατάκλισιν (πολλάκις ἀπὸ τῆς 7 μ.μ.) καὶ τὴν ἐπίσης ταχέειαν ἐγερσιν τῶν παιδίων. Παῖς συνήθως κατακλιόμενος περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ κοιμώμενος ὀλιγώτερον τῶν 9 ἢ 10 ὥρῶν δὲν δύναται νὰ ἦναι ὕγιος καὶ ἰσχυρός· ἐπειδὴ δὲ ψυχὴ ὕγιαίνουσα ὑπάρχει μόνον ἐν σώματι ὕγιαίνοντι, ὁ τοιοῦτος παῖς κατὰ συνέπειαν δὲν δύναται νὰ

έχη ούτε τας ψυχικάς αυτού δυνάμεις υγιείς και ισχυράς.

Πάντα τὰ ανωτέρω θεάματα και αι διασκευασεις εν τῇ άύσει χρησιμεύουσι και δι' αυτόν τόν λαόν, συντελοῦντα ούτω εις φωτισμόν και ευχάριστον διδασκαλίαν αυτού και εις βαθμιαίαν εξημέρωσιν τών ήθών αυτού· διότι όσον άτελέστερος και βαρβαρώτερος ο άνθρωπος, τοσούτον θορυβωδέστερος και ήλικώτερος αι τέρφεις αυτού. "Οθεν και μεθ' Ικανής άκριθείας δύναται τις να κρίνη περι τῆς αναπτύξεως λαού τινος εξ αυτών τών διασκευάσεων αυτού και εξ αυτής τῆς μερίμνης τών ενδιαφερομένων εις τό να καθιστώσι ταύτας ώφελίμους και διδακτικάς και έν γενεί επί μάλλον πνευματικάς.

Είναι άληθές ότι τ' ανωτέρω ιδρύματα και ψυχαγωγικά μέσα είναι δαπανηρά και ότι άφ' έτέρου οι περιορισμένοι ήμών πόροι μόλις επιτρέπουσιν ήμιν να δαπανώμεν επαρκώς δια τὰ προς εκπαίδευσιν τών παιδών και του λαού άπαιτούμενα. Πόθεν λοιπόν να δαπανήσωμεν και δια τας ττοιούτας αυτών διασκευάσεις; "Αλλ' εάν οι κατ' έτος δια τούς χορούς τών παιδών δαπανώντες κατέθετον τό ποσόν τούτο, προσέθετον δε και οι γονεϊς όσα δαπανώσι συνήθως δια τας πολυτελείς τών μικρών ένδυμασίας, βεβαίως έν τός όλιγίστου χρόνου ήθελε συναχθή ποσόν σπουδαίον, διευκολύνον τόν έν τῷ χρόνῳ καταρτισμόν πολλών εκ τών άνω ήθέντων αγαθών. Διά τούτων δε θα διευκολύνετο και έτελειοποιετο σπουδαίως και αυτό άκόμη όλόκληρον τό παρ' ήμιν σύστημα τῆς τών παιδών άγωγῆς, καθ' όσον δι' αυτόν θα έπολλαπλασιαζόντο τὰ μέσα τῆς έποπτικῆς και πρακτικῆς διδασκαλίας. Θα έδιδετο προς τούτοις εις τούς γονεϊς και παιδαγωγούς και σπουδαίον μέσον άμοιβῆς καθ' όσον ο φιλομαθής άμα και φιλοθεάμων παίς ήθελεν εργάζεσθαι μετά πλειοτέρου ζήλου, εάν ώς άμοιβή τών κόπων του έτιθετο ή έπίσκεψίς τινος τών άνω ιδρυμάτων και αυτού δε πάλιν του όκνηρού και άφιλοτίμου παιδός ήθελε κινήθῃ τό ενδιαφέρον δια τῆς στερήσεως μιᾶς τών ανωτέρω τέρφεων.

Ας έλπίσωμεν λοιπόν, ότι έν τῷ μέλλοντι και παρ' ήμιν θέλει ληφθῆ πλειοτέρα πρόνοια περι τῆς καθόλου τών παιδών άγωγῆς, δι' ής και μόνης θέλουσιν άπαλλαγθῆ ταύτα και οι γονεϊς αυτών τών θλιβερών συνεπειών τῆς μέχρι

1. Ο σύλλογος «Παρνασσός» ένταῦθα έν πολλοίς πρωταγωνιστεί εις τήν είσαγωγήν άριστων παρ' ήμιν έξεων και έθίμων δια τς ποικιλιάτων άναγνωσμάτων και παντοίων διδαγμάτων, πειραμάτων κτλ. Κατ' αυτές ίδίως ο ποδέρης αυτού κ. Τιμ. Αργυρόπουλος επέδειξε τερπνοτάτην σειράν πειραμάτων και εικόνων δια πρόβολής, επιθεβαιώσας ούτω ζωηρώς τήν άλήθειαν του ότι δια του είπαγωγού μέσου τῆς πειραματικῆς διδασκαλίας εύληπτότερα καθίστανται αι μαθήσεις και άνεξάλειπτοι μένουσιν αι έντυπώσεις ταύτων.

τουδε περι τὰ τοιαῦτα άδιαφορίας και άπρονοίας. Μή πλανώμεθα όμως ζητούντες άλλαγού τήν θεραπειάν τούτων! Αύτη έν μόνη τῇ άγωγῇ και σκοπίμῳ παρασκευῇ τών μητέρων έγκείται. Η μήτηρ, και μόνον ή μήτηρ, τρέφει και ανατρέφει τόν παιδα και διδίδει αὐτῷ τήν πρώτην ώθησιν πάσης έν τῷ μέλλοντι πορείας αυτού. Εύτυχῆς ο άνθρωπος όστις παρὰ τῆς μητρός αυτού έλαβε τας πρώτας αρχάς πάσης ήθικῆς εξεγέρσεως και παρεσκευάσθη ούτω δια τήν εϋχερρέστεραν έκπλήρωσιν του ύψηλοῦ αυτού προορισμού! Δυστυχῆς δε εκείνος, όστις έν έλλειψει μητρός, οὐδέ πνευματικῆν μητέρα εύρε, δυνηθεϊσαν ν' αναπληρώσῃ τήν έλλειψιν εκείνης!

Η άνύψωσις λοιπόν τῆς γυναικός και ή δια ταύτης άληθῆς μόρφωσις μητέρων και σπουδαίων παιδαγωγών όφείλει να ήναι τό ιερώτατον μέλημα παντός ενδιαφερομένου εις τὰ τῆς τών παιδων άγωγῆς και παντός δυναμένου να συντελέσῃ εις τήν τελειοποίησιν ταύτης. Διότι μόνον όταν ή γυνή, όταν ή μήτηρ κατέχη προπόντως τήν θέσιν τῆς και ή οικογένεια δύναται να εκπληρῶσῃ τήν έντολήν αὐτῆς τότε δε μόνον και ή κοινωνία και τό έθνος όλόκληρον δύναται να προάγῃται και άληθῶς να ευδαίμονῃ!

ΑΙΚ. Α. ΔΑΣΚΑΡΙΑΔΗ.

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ ΠΑΓΟΔΡΟΜΟΥΝ

Δι' Αθηναίον ή τέρφις τῆς παγοδρομίας είνε άνεξήγητος. Διότι ο κατόικος τῆς παρὰ τόν ξηρόν Ίλισόν εύλογημένης ή εύλογίωσης χώρας, ο όποίος δέν ένθυμεϊται έβδομάδα του βαρυτέρου τῆς πατρίδος του χειμῶνος, καθ' ήν δέν άπήλαυσεν έν μακαριότητι τας χουσιζούσας άκτίνας ήλιου, ώσει έαρινού, από τών ίοθαφών του Ύμηττού κορυφών προβαλούσας και τας μαγευτικάς κροκοθαφίς άντανακλάσεις τούτου δύνουτος, γνωρίζει τόν πάγον μόνον εκ του άτμοκινήτου παγοποιείου και τών έν τοίς καφενείσις επιγραφών : Δεμονάσαι μετά πάγον.

Αλλά τόν σαπφειρόχρουν εκείνον μανθῶν, όστις έν μιᾶ νυκτι άπλοῦται επί τῆς επιφανείας τών υδάτων, τό θαμβούν εκείνο κρυσταλλίζον έπίστρωμα, τό μεταβάλλον μίαν λίμνην εις μαγευτικήν αλθουσαν χορού, τό άγναι έντελῶς, τήν δε άπόλαυσιν του παγοδρομειν θεωρεϊ άνιγμα, εις ο διδίδει ζώως τήν προχειροτέραν λύσιν : άνοησία!

Δέν θα ήμην λοιπόν εγώ εξαορισίς μεταξὺ τών Αθηνάων. Οὐδέ εύρεθείς έν χώρα, έν ή ή συνήθης θερμοκρασία κατά τήν εποχήν ταύτην του έτους είνε κατ' έλάχιστον όρον πέντε βαθμών

ὕπο τό μηδέν, θα επέτρεπον εις τήν φιλοπατορίαν μου να δηολογήσῃ, ότι είνε τι θελκτικόν τό μανιώδες εκείνο παγοδρομειον, εγώ, ο συνειθισας ν' άπενίζω ούρανόν γλαυκόν και ν' άναπνέω δροσέντα μάστιγν, ο άναμένων να με χαιρετίσῃ ανά πάσαν πρωίαν ο φοίβος Ξανθοκόμης άείποτε και να με θωπεύσῃ τήν νύκτα σελήνης άργυρίζουσης σελαγίζουσα άκτίς.

Αλλ' οὐδέ ήτο λόγος, ότι, επειδή νῦν ανά πάσαν πρωίαν δέν δύναμαι να διακρίνω τό άπέναντι του παραθύρου μου γοθικόν κωδωνοστάσιον εκ τῆς πυκνῆς δολιχλῆς, ή εξέρχομαι με έπανωφόριον μυθικῷ βάρους δια γνήσιον Αθηναϊόν, ή άναπνέω άτμόσφαιραν παγεράν και βαρειάν, ή περιπατῶ επί παχῆος στρώματος χιόνος, ώφείλον να μη θεωρῶ μέχρι χθές έτι μονονοχι μωρίαν τό παγοδρομειν και να οικτείρω τούς διασχίζοντας τας όδοῦς με παγοπέδιλα ανά χειρας και να άσφάλλω δια τὰ τυπογραφικά έξοδα τών ποικιλοχρῶμων μεγαλοσχημων τυγραμμάτων, άτινα άνήγγελλεν τοίς διαβάταις τό επίκαιρον τῆς έκτάκτου διασκευάσεως.

Και όμως δέν ήδυνήθην ν' άποφύγω τόν πειρασμόν του ν' άντιληφθῶ άπαξ τουλάχιστον τῆς παιδικῆς διαχύσεως τών Γερμανῶν παγοδρομούντων· διό και τήν πρόσκλησιν φίλης γερμανικῆς οικογενείας του να τήν συντροφεύσω εν άπόγευμα εις τήν παγοδρομίαν άπεδέχθην μετά μειψιμοίρων μὲν δισταγμών έν τῷ φανερῷ, μετ' ευχάριστου δε προθυμίας ένδομύχως. Οι προσκαλοῦντές με άλλως τε ήσαν ευχάριστοι σύντροφοι, δύο βαδινά Ξανθοκόμοι Γερμανίδες, μία έβενόκομος μελανόφθαλμος Ίουδαία και εις φοιτητής, άδελφός τών δύο πρώτων δεσποινίδων, μνηστήρ δε τῆς τελευταίας. Η ύπαδειχθεϊσα Βδδμ τῆς διασκευάσεως ήν ή έν τῷ δάσει του Βερολίνου (Thier - Garten) χωρίς υδατος, ή έπιστερισμένην έγρυσσα τήν νήσον του Ρουσσώ (Rousseau - Insel), μικροσκοπικόν τεμάχιον γῆς, μετά τινών δέντρων επ' αυτού, έν μέσωσ του υδατος έρριμμένον. Η έκλογή του μέρους έγένετο όμοφώνως άποδεκτῆ, διότι προς τοίς άλλοις είχε προαγγελθῆ ότι και στρατιωτικῆ μουσική θα έπαιάνιζεν εκεί τήν έπιούσαν.

Τό άπόγευμα τῆς έπιούσης εκινήσαμεν. Καθ' όδόν διετῆρουν όλους τούς δισταγμούς μου και ούδαμῶς ένδουν να συγκινήθω εκ τῆς ένθουσιώδους περιγραφῆς τῆς μελλούσης διασκευάσεώς μας. Αλλ' όταν εφθάσαμεν εκει τὰ πάντα ήλαξαν εψιν. Αφ' ής στιγμῆς πληρώσας τὰ 25 πρεσβίγγια μου έλαβον τό δικαίωμα να εισέλθω εις τόν χώρον του πανδαιμονίου εκείνου, οι δισταγμοί μου κατέπιπτον εις μετά τόν άλλον,

και όταν εύρέθην έν τῷ μέσωσ τῆς εκ πάγου υπαίθρου εκείνης αλθούσης, δέν ειχε μένει ούτε εις. Όλοι ειχον γίνει δορμάλωτοι τών άλληλοδιαδόχων γοητευτικῶν έντυπώσεων του πρωτοφανούς δι' έμέ θεάματος.

Τό έφ' οὐ ίσταμην πεπηγός έδαφος ώμοίαζεν άπτεγον και άτελίστον αϊθούσαν χορού άπέραντον, έχουσαν σαπφειρίνον τό πάτωμα, περιβαλλομένην ύπό δένδρων ύψιμορφών, τεταγμένων κατά σειράς εύθύμοιους και στεγαζομένην από βιθέως κυανοῦν ούρανόν, κεκοσμημένον δια νεφών τεφροχρόων.

Η μουσική άντήχει τήν μελωδίαν στοβίλου έν του Βαθύμου πολέμου (Der lustige Krieg) του Στράους, στοβίλου παράσφροντος προς χορόν άκουσίως, και ποιῆ τών όφθαλμών μου παγοδόμων πληθῶς διεβαίνει, ως άστραπή, έροσθηώς κινουμένη, ένφ' από χειλέων ροδοχρόων εξήρχετο μορμουρισμός άκολουθών τό μέλος και άναμινύμενος μ' έλαφρόν συριγμόν τῆς εκ του καμάτου ταχείας και πως διακεκομμένης άναπνοῆς.

Όιον θεάμα! Εύρέθην εκει έν τῷ μέσωσ τῆς πολυκυμάντου εκείνης κινήσεως, τό μόνον άδρανές σώμα, και έβλεπον ώσει άπολιθωθεϊς τούς πρό έμοῦ διαβαίνοντας, πάσης τάξεως και άμφοτέρων τών φύλων, παγοδρόμους, μ' εδθυτενές τό σώμα και άκαμπίτον, ως υπό όοράτου δυνάμεις έλαυομένους μετά ταχύτητος φρενήτιώδους επί του πάγου ή ρυθμικῶς ταλαντωμένους, δετέ μὲν προς δεξιά, δετέ δε προς άριστερά, και άντιπαρερχομένους πρό έμοῦ έτι ταχύτερον. Προσεπάθουν να τούς άκολουθήσω δια του όφθαλμού, αλλά μετά μικρόν εγάνοντο και εις τήν θέσιν εκείνην άφ' ής ήφανίσθη ο πρώτος, άλλος επί στιγμῆν έπέφαινετο και εγάνετο μετά μικρόν και αυτός και ειτα άλλος και ειτα πάλιν άλλος, ώσει ήσάν φαντάσματα άλληλοδιωκόμενά ή ώσει άβυσσος όλίγον άπωτέρω κατέπιπεν αυτούς!

Και μετά μικρόν οι αύτοι πάλιν έπέφαινετο και έξαλλοι παρήχοντο, ως άήρ έμπροσθέν μου και πάλιν επί μικρόν τούς ήκολούθουν δια τών όφθαλμών και ήφανίζοντο εκ νέου δια ν' άναφανώσιν εκ νέου πάλιν, ένφ' ή μουσική εξήκολούθει τόν μεθυστικόν στοβίλον τῆς :

Nur für natur. . .

Αλλ' εκειναι αι συνοδείαι! Βκείνα τὰ επί του άγανός και εκθαμβούντος στίλπνου πάγου χαραβάνια παγοδρόμων, τὰ εκ τριών, τεσσάρων ή και πλειοτέρων εξ άμφοτέρων τών φύλων παγοδρομούντα συμπλέγματα, τὰ από τών χειρών

άλληλοκρατούμενα ἐν πλαστικωτάταις στάσεσι, τὰ συντιθέμενα καὶ ἀποσυντιθέμενα εἰς σχήματα καὶ παρατάξεις, ὡσεὶ λόγος ἀνδρῶν ἐκτελούντων στρατιωτικὰ γυμνάσια ἢ στόλου ἐλιγμοὶ ἢ γερανῶν συναφιπταμένων σηῆος, τὰ νῦν μὲν ἀποτελοῦντα ἐν εὐθύγραμμον κἀθετον σύμπλεγμα παγοδρομούντων ἐκ τῶν ὄπισθεν ὠθαύτων ὁ εἰς τὸν ἄλλον μέχρι τοῦ ἑτεροκινήτου πρώτου, εἶτα δὲ συνδεόμενα εἰς τετράγωνον πυκνόν, βιαίως φερόμενον, καὶ ἀναλυόμενα κατόπιν εἰς σταυρὸν μετὰ μικρὸν ἐλλείποντα, ὅλα ἐκεῖνα ἐπέτειον τὴν ἠλεκτρικῶς ἐντός μου μεταδιδόμενην μέθην καὶ ἐπηύξανον τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸ θάμβος.

Καὶ δὴν ἔβλεπον τὸν ἀπέναντί μου μαινώμενον σχεδὸν καλλιτέχνην παγοδρόμον, τὸν διαγράφοντα διὰ τοῦ αἰχμηροῦ μεταλλίνου παγοπέδιλου τοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πάγου τὰ φανταστικώτερα κυκλικὰ σχήματα μετὰ ταχύτητος ἀπιστεύτου, καὶ περὶ αὐτὸν ὀστρατιαίως ἐλισσόμενον καὶ ἀνελισσόμενον τὸν ποικιλόχρωμον τῶν παγοδρόμων ἑσμὸν, ἐν διαύσει ἀλλήλοκρατούμενον, ὡς εἰς ἐναγκαλισμὸν, ἢ ἐν συμπλέγμασι παλυαριθμοτέροις καὶ πλαστικοῖς, καὶ ἔβλεπον διαρκῶς ἀντικαταπτριζόμενα ἐπὶ τῆς ἐκ πάγου ἠπεράντου σινδόνης καὶ παρερχόμενα πρὸ τῶν ὀμμάτων μου καὶ αὐτοστιγμει ἐκλείποντα, ὡς ῥακέται ἐν τῷ αἰθέρι, τὰ ἐκπλήσσοντα ἐκεῖνα χρώματα τῶν στολῶν καὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν παγοδρόμων ἀξιωματικῶν καὶ κυριῶν, τὰ λικνιζόμενα πτερὰ τῶν πέλων τούτων ἢ τὰ στίλβοντα κράνη ἐκείνων, τὴν ὀστραπὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τῶν παρεῖων τὸ ἐρύθημα, ὅλα αὐτὰ ἀναμιγνύμενα καὶ ἐν τῇ ταχείᾳ κινήσει εἰς ἓνα συνεχῆ ἀντικατοπτρισμὸν ἐπὶ τοῦ πάγου καὶ τῶν τεθαμβωμένων ὀφθαλμῶν μου συνενοόμενα, ὡσεὶ γέφος ἀπειρόχρωμον καὶ σπινθηρίζον, καὶ ἔβλεπον τὴν κίνησιν τῆς μάζης αὐτῆς τὴν ρυθμικὴν καὶ τοῦ στραβίλου τὸν χρόνον ἀκολουθοῦσαν, καὶ ἠσθάνομην τὸ ἄσθμα ἐκεῖνο τὸ ἔρρυθμον καὶ πρὸς τὰς κινήσεις ταυτόχρονον, ἐνόμιζον, ὅτι εὐρίσκομαι πρὸ ἀπειρομεγέθους φανταστικοῦ καλειδοσκοπείου καὶ διὰ μέσου τῶν φακῶν τοῦ προσηλαῦμαι εἰς τὰς ἐντός αὐτοῦ ἀλληλοδιαδόχως ἀναπαρισωμένας ποικιλοχρώμους καὶ μαγευτικὰς ἀπαστραπτούσας εἰκόνας!

Καὶ κατὰ μικρὸν τῆς παγοδρομίας ἢ μέθην μετέλαβον ὅλον, ὡσεὶ πυρετὸς ἠλεκτρικῶς μεταγγισθεὶς ἐντός τῶν φλεβῶν μου. Ἐν παραζάλη ἀπεδέχθη τὰ προσερχθέντα μοι παγοπέδιλα, ἀσυνειδήτως ὑπέδεσα αὐτὰ καὶ ἐπεχείρησα νὰ παγοδρομήσω.

Ἄλλ' οἶμαι! Πόσον ἀφίσταται τῆς ἐπιθυμίας ἢ ἐκτέλεσις! Τὰ πέδιλα ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν

δὲ συνοδῶς μου φοιτητῆς ἐσύρετο ἐπὶ τοῦ πάγου με ἀπαράμιλλον ταχύτητα, τὰ αὐτὰ πέδιλα ἐμὲ, με προσεκλῶν εἰς τὴν θέσιν μου ἀδρανῆ, ἢ ἀποπειρώμενον νὰ συρῶ, με ἠπέλιπον διὰ πτώσεως κωμικῆς.

Ἐν μέσῳ τῶν ταλαντεύσειόν μου τούτων καὶ τῶν ἀποπειρῶν, με καταλαμβάνουσιν αἰφνης ἀσθμαίνοντα ἐκ τῶν προσπαθειῶν καὶ τῆς ἀποτυχίας αἱ συνοδοὶ μου καὶ με περικυκλοῦσιν. Ἐμὴ ἐπιλαμβάνεται τῶν χειρῶν μου καὶ με σύρει πρὸς ἑαυτὴν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἐπιθεῖσα τῆς ὀσφύος μου τὰς χεῖρας, με ὄθει ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἡ τρίτη ἀποτελεῖ τὴν ἐπιτοῦ ἰσχυρότερον ὠθαῦσαν οὐρανὸν τῆς συνοδείας. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὑπὸ ἐκμανείσων ἐκ τῆς παγοδρομικῆς μέθης φερόμενος καὶ ὠθαύμενος, ὡσεὶ ἑτεροκίνητον ἀνευ θελήσεως παραδιδόμενον εἰς χεῖρας δαιμονίωντων. Ἡ μέθη μου αὐξάνει, ἡ ζάλη μου ὀγκοῦται, τὸ ἄσθμά μου ἐπιτείνεται καὶ ἐν μέσῳ τῆς παγοδρᾶς ἐκείνης ἀτμοσφαιρας με περιρρέει καμάτου ἰδρώς! Διαμαρτύρομαι, παρακαλῶ, φωνάζω, ὀργίζομαι, ἀπειλῶ, ἐξορκίζω, ἰκετεύω, τίποτε, τίποτε δὲν εἰσακούεται, οὐδὲν ἰσχύει νὰ τὰς πείσῃ νὰ με ἀφήσωσιν. Ὅλα μάτην! Αἱ χαρισσοὶ τύραννοί μου γελῶσι καὶ με ὠθαῦσιν ἰσχυρότερον ἐν φαίδροτῆτι αὐθούσῃ, ὡσεὶ τὸ μαρτύριόν μου ἦτο ἡ μεγίστη τῶν τέρψεων, ἃς ἀπήλαυον!

Ἄλλὰ τὰ γόνατά μου λύονται ἐκ τῆς φρενητιώσεως ἐκείνης ταχύτητος, ὁ λάρυγξ μου ξηραίνεται ἐκ τοῦ καμάτου, ἡ ἀναπνοή μου καθίσταται βραρεία καὶ διακεκομμένη ἐκ τοῦ ἄσθματος, καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ῥάκους εὐρεθεῖς, κινῶ ἐπὶ τέλους τὸν οἶκτον τῶν ἀδρῶν κινήτηρών μου, καὶ με ἀφίουν ὅλοι διὰ μιάς, καὶ ἀφανίζονται καγγαζούσαι.

Ἐγὼ δὲ φέρομαι ἐτι ἐπ' ὀλίγον, ἐκ τῆς κεντημένης ταχύτητος, μέχρι τῆς αὐτῆς τοῦ νησοδρίου καὶ προσαράσσω ἐκεῖ, διατελῶν ἐν ἡδυτάτῳ θάμβει καὶ γλυκεῖᾳ παραζάλῃ μεθύσου!

Νῦν δὲ ἐμὲ ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἀκατάσχετον βέβημα τῶν παγοδρόμων κυλιδοῦται ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ μετὰ τὰ ἀπειροπληθῆ χρώματά του καὶ περὶ αὐτὸ στρωβιλιζοῦσι τὰ δένδρα τοῦ δάσους, τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ πεπηγὸς ἔδαφος.

Κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν ἐκστάσει. Αἰσθάνομαι μόχιον πόθον νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ πρὸ μικροῦ μαρτύριόν μου καὶ μακαρίζω μετὰ φθόνου ὑποκερυμμένου τοὺς δυναμένους ν' ἀπαλάσσωσι τῆς ἀρρήτου τέρψεως αὐτοκίνητοι καὶ κατ' ἀρέσκειαν, τοὺς ἔχοντας εἰς πᾶσαν στιγμὴν τὸ προνόμιον νὰ γευθῶσι τοῦ εἰς ἐμὲ ἀπηγορευμένου ἐκ τῆς ἀ-

δεξιότητος καὶ ἀγνοίας μου καρποῦ, ἀρκεῖ . . . νὰ ὑπάρχῃ πάγος.

Ὅταν ἐπιστρέψωμεν ἐξεθελαζόν μ' ἐνθουσιασμὸν μέχρι κωμικότητος ἐντεινόμενον τὰ θέληγῆτρα τῆς παγοδρομίας καὶ ὑπισχυομένην νὰ ὑποβληθῶ ἀπὸ τῆς ἐπιούσης εὐχαρίστως εἰς οἶαν δῆποτε σκληρὰν δοκιμασίαν, ἥτις ἤθελε παρακολουθήσει τὰ μαθήματα, ἅτινα νῦν ἰκέτευον νὰ λάβω.

Ἄλλ' ἡ ἤδη ἄρξαμένη νὰ μεταβάλληται ἀτμοσφαιρα ἐπληροῦτο ἀπὸ τινος ἀνέμων νοτίων καὶ ἡ ἀραιὰ ἐν ἀρχῇ ὑμῖχλη ἐπυκνωτοῦ καθιστώσα σκοτεινότερον τὸν ὑπὸ μελανῶν νεφῶν καλυπτόμενον ὀλίγον κατ' ὀλίγον οὐρανόν. Κατὰ τὴν νύκτα οἱ καταρράται τοῦ οὐρανοῦ ἠνοιζαν καὶ τῶν ὕδατων οἱ κρουνοὶ ἀνέλυον τοὺς πάγους.

Ὅταν τὸ ἀπόγευμα τῆς ἐπιούσης ἐπορεύθη εἰς τὸ δάσος, ἡ μαγευτικὴ μου αἰθούσα δὲν ὑπῆρχεν. Ἦτο λίανη περιβαλλομένη ἀπὸ ἀτμόσφαιραν ὑπόθερμον καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ἐφρίκτα εἰς τὴν πνοὴν νοτίου ἀνέμου.

Ὁ οὐρανὸς ἐκείνη τῇ στιγμῇ, ὡσεὶ με συνελπιεῖτο διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν σχεδίων μου, ἠρχίσσε ν' ἀφίην βροχὴν λεπτὴν, λεπτὴν, καὶ ἀδιάκονον, ὡς κλαυθουρισμὸν πείσμονος χαϊδευμένου παιδός.

Ἐν Βερολίῳ κατὰ Ἰανουάριον.

αυξέστατον, καὶ λόγον δριμῦν καὶ δικτικὸν διὸ καὶ οἱ δημοσιογράφοι τὸν ἐξέλεγον ὡς δικηγόρον, δσάκις κατηγοροῦντο ἐνεκα πολιτικῶν πραγμάτων, καὶ ἠύχοντο νὰ καταδικασθῶσιν. Ὡστε ἐκτοτε ἦτο ἡδὴ κἀτι τι.

Ὁ δὲ Γαμβέττας οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἄτακτὸς τις ταχέως διὰ τῆς μεσημβρινῆς σταχυλίας τοῦ δημοιουργήσας φήμην πολιτικοῦ μέλλοντος. Καὶ αὐτὸς δ' ἐνεφανίσθη ὡς γραμματεὺς παρὰ τῷ Κρεμιέ, ὅστις ἦτο ὁ φιλοφρονητικώτατος καὶ ερασιμώτατος πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Βῦθος ἐξ ἀρχῆς κατεβλήθη ὁ Λωριέ μαντεύσας τὰς μεγάλας καὶ σπουδαίας ἀστάς, αἰτίνας ὑπεκρύπτοντο ὑπὸ τὴν φαινομένην ἀκοσμίαν τῶν τε τρόπων καὶ τῆς ζωῆς τοῦ νεανίου, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν γραμματεῖα του. Γραμματεὺς δὲ τοῦ Λωριέ ἦτο αὐτόχρομα ὑπάλληλος ἀνεῦ ἐργασίας διότι ὁ Λωριέ τὰ πάντα ἐξέτελε αὐτός. Οὐδέποτε γραφεῖον δικηγορικὸν ἦτο τοσοῦτον πεπληρωμένον δικηγοριῶν ἀλλὰ πάσας ταύτας εἶχεν ὁ Λωριέ ἐν τῇ μνήμῃ του, ἥτις ἦτο τι ἐξαισίον.

Οὐδὲν λοιπὸν ἔργον εἶχεν ὁ γραμματεὺς τοῦ Λωριέ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ὁ Γαμβέττας, νὰ μὴ ἐργάζεται—τὰ τοῦ ἐπαγγέλιματος ἐνοῶν, δι' ὧν δῆλον ὅτι πορίζεται τις τὸν ἐπιούσιον διότι εἰς πᾶσαν ἄλλην οἶαν δῆποτε ἐργασίαν, τοῦναντίον ὁ νεανίας ἦτο φιλοπονώτατος καὶ δραστηριώτατος. Τὰ πάντα εἶχεν ἀναγνώσῃ καὶ τὰ πάντα ἐνεθυεῖτο, τὸ μόνον δὲ ἐλάττωμα αὐτοῦ ὡς δικηγόρου ἦτο, ὅτι δὲν ἤθελε νὰ δικηγορῇ. Διὸ ὁ Λωριέ συνέλεγεν ἐνθεν κακείθεν μικρὰς τινας ὑποθέσεις, ἃς ἐπεξεργαζόμενος ἐδίδεν εἰς αὐτὸν μόνον καὶ μόνον ἵνα τὸν ἐπασχολῇ ἐπωφελῶς. Ἄλλ' ὁ Γαμβέττας ἐλήσμονεν νὰ πορευθῇ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ τὸς ὁ Λωριέ ἠναγκάζετο νὰ ἀναπληρῶν τὴν ἀναπληρωτὴν του. Ὡστε καὶ αὐτὸς δὲν εἴχευε τί νὰ κάμῃ, καὶ ἐσκέπτετο πῶς νὰ χρησιμοποιοῦσῃ τὸν ἀμέριμον καὶ βέβηλον τοῦτον νέον, ὅστις οὐδέποτε εἶχε μάθη τί ἀξίζει τὸ εἰκοσάφορον. Ἦμην ἐγὼ τότε ἀρχισυντάκτης τῆς Πολιτικῆς καὶ φιλολογικῆς ἐφημερίδος καὶ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς εἶχον προυπολογισμὸν ἰσχυρότατον. Ἐλθὼν δὲ ὁ Λωριέ με παρεκάλεσε ν' ἀναβῶ εἰς τὸν Γαμβέτταν νὰ συντάξῃ βιογραφικὰς εἰκόνας τινῶν δικηγόρων.

— Μετὰ χαρὰς, εἶπον, ἀλλὰ δὲν ἴθα δυναθῶ νὰ τῷ δώσω πλέον τῶν δεκαπέντε λεπτῶν τὸν στίγον. Καὶ δὲν ἀξίζει, βλέπετε, τὸν κόπον.

— Ὅχι, ὑπέλαβεν ὁ Λωριέ, ἴθα τῷ δώσῃς 150 φράγκα τὸ ἄρθρον. Εἶνε ἰδικὸς μου λογαριασμός.

Καὶ τῷ ὄντι ὁ Γαμβέττας μοι ἔγραψεν ἄρθρον τινὰ, ἅτινα ἐγὼ ἐπεξεργαζόμενος ὅπως δῆποτε, διότι ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ῥήτωρ ὡς συγγραφεὺς ἀείποτε εἶχε τι τὸ ἀσυνάρτητον ἄρτιως δὲ ἀπαθανόντος τοῦ διασήμου δικηγόρου Λασῶ, δημοσιογράφος τις ἐξέθεψεν ἐκ τῆς συλλογῆς τῆς

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΑΜΒΕΤΤΑ

Ἐραυρίζομεθα παρὰ τοῦ Φραγκίσκου Σαρσὴ φίλου τοῦ Γαμβέττα ἐκ τῶν παλαιοτάτων τὰς ἐπομένους ἰδίας αὐτοῦ ἀναμνήσεις, γεγραμμένας μετὰ πολλῆς εἰλικρινείας, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ Ἔστια περὶ τοῦ μεγάλου ἀνδρός τῆς Γαλλίας δημοσιευθέντων.

Ἄλλοι ἀνέλαβον νὰ ἐξετάσωσι τὸν Γαμβέτταν ὡς ῥήτορα, ὡς πολιτικόν, ὡς ἀρχηγὸν κόμματος, ὡς τὸν ἐπιφανῆ ἄνδρα περὶ οὐ πάντες τὰς μεγίστας εἰχομεν ἐλπίδας, καὶ αἰτίνας σὺν αὐτῷ πᾶσαι συνέξήφανίσθησαν. Ἐγὼ ἴθα ἀνακαλέσω ἀπωπᾶτας τινὰς ἀναμνήσεις συμβιώσεως, ἥτις παρέμεινεν εἰς ἐμὲ ἀείποτε προσφιλής.

Τὸν Γαμβέτταν ἐγνώρισα παρὰ τῷ Λωριέ, ὅστις τῷ καιρῷ ἐκεῖνον ἦτο μὲν γραμματεὺς τοῦ Κρεμιέ, ἀλλ' εἶχε φήμην μεγάλου δικηγόρου. Σπανίως συνηγόρει, ἀλλ' ἀείποτε συνηγόρει ὑπὲρ ὑποθέσεων σπουδαίων, καὶ μάλιστα ὑποθέσεων ἐν αἷς περιείχοντο οἰκονομολογικὰ ζητήματα διότι ἐγίνωσκεν ἄριστα καὶ τὰ τοῦ χρηματιστηρίου καὶ τὰ τοῦ δικαίου. Εἶχε δὲ ἀισθητικὴν καὶ νοῦν δι-

Πολιτικής και φιλολογικής εφημερίδος τὸ περί Δασὸ ἄρθρον τοῦ Γαμβέττα. Ἄγνοῶ δὲ πῶς τὸ ἔμαθε, διότι τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα ἦσαν ἀνυπόγραφα, ἐγὼ δὲ εἰς οὐδένα εἶχον ἀποκαλύψῃ τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος, ὅστις πολὺ βραδύτερον κατέστη διασημύτατος.

Καθ' ὅσον δὲ ἡ Αὐτοκρατορία ἐχώρει πρὸς τὸν ἄλλον, ὁ οἶκος τοῦ Λωρὲ ἐγένετο τρόπον τινὰ κέντρον τῶν ἐλευθεροφρόνων. Καὶ ἐγὼ δ' ἐγευμάτιζόν ἐκεῖ δις ἢ τρίς τῆς ἐβδομάδος μετὰ συνδαιτυμόνων ἀδιαλλάκτων κατὰ τὰ πολιτικὰ φρονήματα. Μεταξὺ δὲ τῶν συνδαιτυμόνων τούτων τῶν μᾶλλον ἢ ἡττον τακτικῶς φοιτῶντων, ἐν οἷς ὁ Γαμβέττας πάντοτε εἶχε τὴν διεύθυνσιν τῆς δηγήσεως, δὲν συγκατελέγοντο ὁ Ράγκ και ὁ Σπούλλερ, οἱ μετὰ ταῦτα γενόμενοι πιστότατοι φίλοι και συνεργάται οὐ μόνον τοῦ Γαμβέττα. Πιθανὸν νὰ ἤρχοντο ἐνίοτε, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέποτε τοὺς εἶδον. Ἐσχέτισθὲν δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔπειτα ἐν ἐφημερίαι συνεργασθεὶς μετ' αὐτῶν.

Φοιτῶν ὁ Γαμβέττας καθ' ἐκάστην εἰς τὴν Βουλὴν, ἤρχετο τὴν ἑσπέραν και ἐξέθετεν εἰς τὴν δηγήσειν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ γενόμενα μετὰ θαυμαστῆς ἀκριθείας και ζωηρότητος. Μετ' ἀπιστεύτου δὲ οἴστρου ἐξεκόνιζε τὴν φυσιογνωμίαν τῆς συνεδρίας, ἐπαναλαμβάνων τὰς ἀγορεύσεις τῶν ῥητόρων, τὰ σχήματα, και καθ' ἕλου πάντα τῶν πολιτικῶν μεριδῶν τὰ κρύφια διαδήματα ἢ το ὄντως θαυμαστόν τι νὰ τὸν ἔβλεπε και νὰ τὸν ἤκουε. Θάμβος κατελάμβανε τοὺς ἀκούοντας.

Πρὸ πάντων δὲ μ' ἐξέπληττεν ἡ ἐπὶ πάντων τῶν συγχρόνων πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐπίδρασις τοῦ ἀείποτος ἀτημελέστατου ἐνδεδυμένου νεανίου, ὁ στίς οὐδένα εἶχε λόγον ὅπως εἶνε γνωστός εἰς τὸ κοινόν. Ἐν τῇ περιστάσει δὲ ταύτῃ ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ τὴν γοητικὴν διανοίαν ὑπερχούσης. Ὁ Γαμβέττας, ἀληθῶς εἰπεῖν, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἀπλοῦς νεανίας πλημμελεῖς ἔχων τοὺς τρόπους, και ὅμως τί τὰ θέλετε, ἀπέφραεν ἐξ αὐτοῦ μυστηριώδους δύναμις, εἰς ἣν πάντες ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ὑποχωρήσωσι, και περίξ αὐτοῦ περιεχέστο τρόπον τινὰ ἄρωμά τι πολιτικῆς μεγαλοφυίας.

Τότε δὲν ἐνηγοιολοῦμην σχεδὸν περὶ τὰ πολιτικὰ, και συνδιελεγόμην μετὰ τοῦ Γαμβέττα περὶ φιλολογίας και θεάτρου, διότι δὲν ὑπῆρχε ζήτημα περὶ οὐ νὰ μὴ διεφύετο, και περὶ ὃ νὰ μὴ ἦτο ἀρμόδιος.

Οὐδέποτε θὰ λησιμονήσω ἐσπερίδα τινὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίας, ἣτις ὀνομαζομένη ὄντα θιασώτις τοῦ Wagner προσεκάλεσε πάντας ἡμᾶς ἀκούσωμεν τρυφῶν τινὰ τῆς μουσικῆς τοῦ θεοῦ τούτου. Ἀλλ' οὐκ οἶδά πῶς ἐν τῷ τέλει τοῦ γέφυματος ἐγένετο συζήτησις μετὰ τοῦ Γαμβέττα, ἐμοῦ και τινος ἄλλου περὶ τῆς φιλολογίας τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος. Τοσοῦτον δὲ σφοδρὰ ἐγένετο ἡ συζήτησις, ὥστε ἐσήμεναι τὸ μεσονύκτιον και

ἡ οἰκοδόμησις δὲν εἶχε δυνάμει νὰ εὐρη ἐλάγι- στόν τι διάλειμμα ὅπως ἀνοίξῃ τὸ κλειδοκύμβαλον.

Ἡ αἴθουσα ὅλη ἐσείετο ὑπὸ τῶν ἠχηρῶν φωνῶν τοῦ Γαμβέττα.

Δὲν πιστεύω ὅτι ἠγάπα πολὺ τὴν μουσικὴν, ἀλλ' εἶχε πολλὴν φιλοκαλίαν και αἰσθημα πρὸς τὴν ζωγραφικὴν, ἣς ἦτο εἰδήμων. Τὸ ὕστατόν μου μετὰ τοῦ Γαμβέττα δειπνον ἦτο τὸ παρά τῷ Γάρινι, ἐνθα ἦσαν και τινες ζωγράφοι, ἐλάλησε δὲ περὶ εἰκόνων μετὰ τοσαύτης γνώσεως τοῦ πράγματος και ζωηρότητος ἅμα και χάριτος, ὥστε πάντες ἐξεπλάγημεν και κατεθέληθημεν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Οἱ Ἄγγλοι φημιζονται πολὺ διὰ τὸ ἀνένδο- τον και καρτερικὸν τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν.

Ἀπόδειξις :

Δύο gentlemen, ἕκαστος ἐν ἰδίᾳ ἀμάξῃ, συναντῶνται ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς τῶν στενοτέρων ὁδῶν τοῦ Λονδίνου. Ἀδύνατον νὰ διέλθωσι, και οὐδὲ ὁ εἰς οὐδὲ ὁ ἄλλος ἐνοεοῦσι νὰ ὀπισθοδρομήσωσι.

Ἀμφότεροι ἀνάπτουσιν ἀνά ἕν σιγάρον. ἔπειτα δεύτερον και τρίτον μετὰ τοῦ συνήθους βρετανικοῦ φλέγματος.

Ὅταν ἐτελείωσαν και τὰ τρίτα σιγάρα, ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐξάγει κολοσσαίαν ἐφημερίδα ἐκ τοῦ θυλακίου, ἐλπίζων ὅτι θὰ πτοήσῃ οὕτω τὸν ἀνταγωνιστὴν αὐτοῦ.

Ὁ ἕτερος Ἄγγλος τῷ ἀπατεῖνει τὸ πρῶτον ἤδη τὸν λόγον :

— Σὺς παρακαλῶ, κύριε, ὅταν τελειώσῃτε τὴν ἐφημερίδα σας, νὰ τὴν δώσετε και εἰς ἐμέ.

Ὁ κραιτῶν τὴν ἐφημερίδα δὲν ἀντέχει πλέον και ὀπισθοδρομεῖ.

— Ἄν ὑπεχώρησα, τοῦλάχιστον τὸ ἔπραξα εἰς ἕνα συμπατριώτην μου, ἔλεγεν ὡσεὶ παραγο- ρούμενος.

Ζωγράφος εἶχεν ἀπεικονίσει παιδίον κρατοῦν κάλαθον πλήρη ὀπωρικῶν.

Ἐγκωμιάζων τις τὴν εἰκόνα, ἔλεγεν ὅτι τὰ ὀπωρικά ἦσαν τόσον φυσικά, ὥστε τὰ πτηνὰ θὰ ἤρχοντο νὰ τὰ κεντήσωσι διὰ τοῦ βράχους.

— Ὅστις ἂν τὰ ὀπωρικά εἶνε φυσικά, τὸ παιδί ὅμως δὲν θὰ εἶνε καθόλου, ὑπέλαβεν ὁ κ. Π.

— Καὶ γιατί τάχα ;

— Γιατί ἂν ἦτο και τὸ παιδί τόσον φυσικὸν ὅσον τὰ ὀπωρικά, δὲν θὰ τολμοῦσαν τὰ πουλιὰ νὰ πᾶνε νὰ τσαμπήσουν.

Καθηγητῆς τις ἠρωτάτο ἂν ἐδίδαξε πολλάς γλώσσας τὴν θυγατέρα του.

— Τί τὰς θέλεις τὰς πολλὰς ! ἀπαντᾷ ὁ κα- θηγητῆς. Μία γλώσσα εἰς τὴν γυναῖκα κι' αὐτὴ πολὺ εἶνε.

Ἡρώτα τις κοιλιδούλου :

— Τί διαβάσεις μὲ μεγαλειτέρα εὐχαρίστησι ;

— Τὴ λίστα τῶν φαγητῶν.

ΑΔΗΘΕΙΑΙ

Πᾶσα δοκιμασία ἦν διερχόμεθα ἐν τῷ δρόμῳ τῆς ζωῆς ὁμοιάζει πρὸς τοὺς λόφους ἐκείνους, ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ὀποιῶν ἐλπίζομεν νὰ ἴδωμεν τὸ τέμα τῆς πορείας, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀνακαλύπτομεν νέους πάντοτε λόφους, εἰ μὴ ὄρη, ἅτινα ὀφείλομεν ἔτι νὰ ὑπερβῶμεν.

Ἡ ἐργασία εἶνε ἡ τροφή τῶν ἰσχυρῶν χαρα- κτήρων.

Ἡ διὰ τῆς διδασκαλίας ἠθικοποίησις εἶνε ἡ μακροτέρα ὁδός τὸ παράδειγμα τὴν συντομείαι ἐπισχῶν ἡμᾶς.

Ἡ φιλαργυρία παρὰ τῷ γέροντι δὲν ἔχει κα- νένα λόγον, διότι τί μωρότερον τοῦ νὰ ἀξάνῃ τις τὰ ἐφόδια τοῦ ταξιδίου, καθ' ὅσον ἐλαττοῦ- ται τὸ διάστημα πρὸς συμπλήρωσιν αὐτοῦ.

Πολλοὶ ἄνθρωποι τυφλούμενοι ὑπὸ τῆς ἀπλη- στίας, ἀντὶ νὰ συνάγῃσι διὰ νὰ ζήσωσι, ζῶσι μόνον διὰ νὰ συνάγῃσι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν Ἄγιῳ Ὄρει ὑπάρχουσιν 20 ἐν κλω μοναί αι ἐξῆς: Μονὴ τῆς Μεγίστης Λαύρας (ἁγίου Ἀθα- νασίου). — Μονὴ Βατοπεδίου (Εὐαγγελισμοῦ). — Μονὴ Ἰσθίων (Κοιμηθείας τῆς Θεοτόκου). — Μο- νὴ Χιλιαναρίου (Ἐπισθίων τῆς Θεοτόκου). — Μο- νὴ Διονυσίου (Γενεσίου τοῦ Προδρόμου). — Μονὴ Κουτλουμουσίου (Μεταμορφώσεως). — Μονὴ Παν- τοκράτορος (Μεταμορφώσεως). — Μονὴ Σηροπο- ταίου (40 μαρτύρων). — Μονὴ Ζωγράφου (ἁγίου Γεωργίου). — Μονὴ Δοχειαρίου (Ταξιαρχῶν). — Μονὴ Καρακάλλου (ἁγ. Ἀποστόλων Πέτρου και Παύλου). — Μονὴ Φιλοθέου (Εὐαγγελισμοῦ). — Μονὴ Σίμωνος Πέτρας (Χριστοῦ γεννήσεως). — Μονὴ ἁγίου Παύλου (ἁγίου Γεωργίου). — Μονὴ Σταυρονικήτα (ἁγίου Νικολάου). — Μονὴ Ξενο- φῶντος (ἁγίου Γεωργίου). — Μονὴ Γρηγορίου (ἁ- γίου Νικολάου). — Μονὴ Βασιλειῶν (Ἀναλή- ψεως). — Μονὴ ἁγίου Παντελεήμονος ἡ τῶν Ῥου-

σίων. — Μονὴ Κωνσταντίνου (ἁγίου Στεφάνου πρωτομάρτυρος).

Πρωτότυπος ἔκθεσις διοργανώθη ἐπ' ἐσχά- των ἐν τῷ Κουσταλλίνῳ Παλατίῳ τοῦ Λονδί- νου. Εἶνε δ' αὕτη διεθνῆς ἐκθεσις γεωμῆλων, σποποῦσα νὰ καταδείξῃ τὴν μεγίστην πρόδοον, ἣτις ἐπατεύθη ἐν τῇ καλλιέργειᾳ και βελτιώ- σει τοῦ προϊόντος τούτου ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Walter Raleigh, ὁ εὐνοοῦμενος τῆς βασι- λίσσης Ἐλισάβετ, εἰσήγαγεν αὐτὸ εἰς Ἀγγλίαν.

Ἐπειδὴ τὰ πρῶτα εἰδη γεωμῆλων ἐξασθενή- σαντα ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς και πολυχρονίου καλλιέργειας ὑπέκειντο εἰς ἀσθενείας, παρήχθη- σαν νέα, ἅτινα διακωλύονται και ὧν τὰ ἔκγονα θέλουσι βρῖνετε τελειοποιούμενα βαθμικῶν.

Ἡ διεθνῆς αὕτη ἐκθεσις τοῦ τοσοῦτο προ- σφιλοῦς τοῖς Ἄγγλοις καρποῦ δὲν στερεῖται θελ- γήτρων τινῶν ἐπιτεθέντων γεωμῆλων, λέ- γει ἀγγλικῆ τῆς ἐφημερίδος, ἔχουσι τόσον ὠραῖον σχῆμα ὥστε, καταβέβησιν τὸ βλέμμα ὅσον και ἡ πολυτιμότερα ὀπώρα.

Τὰ καλλίτερα κλειδοκύμβαλα ἔχει νῦν κατα- σκευαστῆς τις ἐν Βερολίνῳ ἐκ ξύλου δρυὸς ἔχον- τος ἡλικίαν δισχιλίων ἐτῶν.

Ἀνασκαφῶν γενομένων κατὰ τὸ παρελθόν ἔ- τος ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Ῥήνου παρὰ τὴν Μαγνέντιαν, ἐνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς ἐλαττώσεως τῶν ὕδατων τοῦ ποταμοῦ, ἀνευρέθησαν λείψανα τῶν ξυλίνων ἐρευσμάτων τῆς γεφύρας, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἐκεῖ κατασκευάσει. Ἐκ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ ἐξήχθησαν παρμύγισται δρύϊναι δοκοὶ οὐ μόνον διατηρούμεναι ἐν ἀρίστῃ καταστάσει, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπὶ δισχίλια περίπου ἐτη διαμονῆς ἐν τῷ ὕδατι ἀποκτήσασαι τοιαύτην πυκνότητα και στερεότητα σιδήρῳ παραπλησίαν, ὥστε προμη- θευτῆς τις κλειδοκύμβων ἐν Βερολίνῳ διενεόη- θη νὰ μεταχειρισθῇ αὐτοὺς πρὸς κατασκευὴν τοιοῦτων μουσικῶν ὀργάνων. Πράγματι δὲ τὰ κλειδοκύμβαλα αὐτοῦ ἐπέτυχον ἐξαιρετικῶς πα- ράγοντα ἤχους ἰδιαζόντως εὐχαρίστους.

Ὁ δὲ τῆς Ἑσθῆς πρίγκιψ Ἀλέξανδρος, ἀ- γοράσας και αὐτὸς πολλάς δρύϊνας δοκοὺς ἐκ τῶν λειψάνων τῆς Ῥωμαϊκῆς γεφύρας, κατεσκεύ- ασεν ἐξ αὐτῶν πολύτιμα αἰθούσας ἐπιπλα, ἅτι- να ἀπέστειλε δῶρον εἰς τὸν υἱὸν του, τὸν ἡγε- μονα τῆς Βουλγαρίας Ἀλέξανδρον.

Μακροβίτης σπανία και ἔρως ἔτι σπανιώτερος. Ἀπεβίωσεν ἄρτι ἐν Παρίσιος Παῦλὸς τις Δε- ρουπὴ τοῦνομα, ἐν σεβασίμῃ ἡλικίᾳ ἐτῶν ἑκα- τὸν πέμτε. Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν — ὅτε δηλαδὴ ὁ Δερουπὴ ἦτον ἑκατὸν και ἐνὸς ἐτῶν — γεγάς τις κατοικοῦσα ἐν τῇ ὁδῷ Ἀγγουλένης, Αἰμουλία ὀ- νομαζομένη, χαριστάσθη και ἱκανῶς πλουσία

κατελήφθη ὑπ' ἀκατανόητου ἔρωτος πρὸς τὸν γέροντα τοῦτον, καὶ μὲξ τῶν ἡμερῶν εὐθαρπῶς μετέβη εἰς τὸ οὐρανὸν τοῦ καὶ ἡγήτατο αὐτὸν εἰς γάμον.

— Σεῖς δὲν εἴθε οὔτε εἰλοσιπέντε ἐτῶν ἀκόμη | ἀνέκραξεν ὁ ἑκατοντούτης κατάπληκτος.

— Ἄδιάφορον! ἀπεκρίνατο ἐκεῖνη.

Καὶ ἐπανελάθε τὴν πρότασιν αὐτῆς, ἣν ὁ Δερούπη θ' ἀπεδέχετο ἴσως, ἀν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἠσθένει.

Ἐπολαβὸν δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ προσεχέστερον ἢ ὅσον πράγματι ἦτο, ἠρνήθη.

Ἦνε ἀγνωστον τί ἀπέγεινε ἐκτότε ἡ δεσποινὴς Αἰμυλία: δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπωμεν ἀδιστακτικῶς ὅτι ὑπῆρξε μία τῶν ἐπισημοτάτων ἡρωίδων τοῦ πλατωνικοῦ ἔρωτος, ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοιοῦτου ἔρωτος μέχρι σήμερον.

Ἐν Γαλλίᾳ παρασκευάζεται ἐκθεσις παραδοξοτάτη καὶ μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος τῆς: ἐκθεσις διεθνῆς: τῶν ἐν χρήσει παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς, καὶ ταῖς διαφόροις ἐποχαῖς τῆς ἱστορίας αὐτῶν ὑποδημάτων. Ὁ ἐπισκεψόμενος τὰς πολυπληθεῖς αἰθούσας τῆς παραδόξου ταύτης ἐκθέσεως, οὐ δύνηθ' ἢ νὰ μάθῃ εἰς ὀλίγας ὥρας πῶς ὑπεδύοντο πάλαι οἱ κάτοικοι πασῶν τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς καὶ οὐ μόνον πάντων τῶν λαῶν τὰ σπανιότατα δείγματα τῶν ὑποδημάτων ἢ ἀνεύρη ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πασῶν τῶν ἐποχῶν, τῶν ἀρχαίων χρόνων, τοῦ μέσου αἰῶνος, τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῶν ἐπομένων αἰῶνων. Ἐγένοντο σπουδαιότατα δαπάναι πρὸς σχηματισμὸν τῶν πολυτίμων τούτων συλλογῶν, ἃν ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰ γαλλικὰ ὑποδήματα τοῦ δεκάτου πέμπτου, δεκάτου ἕκτου, δεκάτου ἑβδόμου καὶ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος. καὶ συγχρόνως πλεῖστα πρότυπα ἰταλικῶν, γερμανικῶν, ἰσπανικῶν καὶ πορτογαλικῶν ὑποδημάτων τῶν ἐποχῶν τούτων.

Ὁ ἀγροτικὸς γραμματοκομιστὴς διατρέχει ἐν Γαλλίᾳ κατὰ μέσον ὄρον τριάκοντα χιλιόμετρα καθ' ἡμέραν. Παραδεχθῶμεν ὅτι μόνον ἐπὶ 345 ἡμέρας βαδίζει κατ' ἔτος, ἕνεκα ἀδειῶν, οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων, ἀσθενειῶν κτλ. Ὁ ἀγροτικὸς λοιπὸν γραμματοκομιστὴς κατ' ἐλάχιστον διανύει 10,350 χιλιόμετρα ἐτησίως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μεγίστη περιφέρεια τῆς γῆς εἶνε 40,000 χιλιόμετρα, ὁ γραμματοκομιστὴς βαδίζει ὑπ' ὄψιν ἄρουν εἴπομεν δύναται νὰ περιδεύσῃ τὴν γῆν εἰς ὀλιγώτερα τῶν τεσσαρῶν ἐτῶν.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἀγροτικοὶ γραμματοκομιστὰι ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη ἀνασκουότες τὸ ἐπωφελεῖς ἐπάγγελμα, καὶ ἀγνοοῦντες ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῶν διανυθὲν διάστημα εἶνε ὑπερδεκαπλάσιον τῆς περιμέτρου τοῦ ἡμετέρου πλανήτου!

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις καὶ ἐν Καναδῇ οἱ ἱατροὶ δὲν λαμβάνουσι τοσαῦτα λείψανά, ὅσον χρῆζουσι χάριν σπουδῶν ἀνατομικῶν. διότι ἡ τῶν λείψανων παράδοσις ἀπαγορεύεται ἐντεῦθεν παρήχθη ἰδιαιτέρον ἐπιτήδευμα τῆς νεκροσυλίας. Οἱ ἀρπάζοντες καὶ πωλοῦντες τοὺς νεκροὺς, οἱ κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας ἀνεκροπέριαι, καλοῦνται ἄνδρες τῆς ἀναστάσεως (Resurrectionists), πωλοῦσι δὲ κατ' ἐντολὴν εἰς τοὺς ἱατροὺς λείψανα παντὸς φύλου καὶ ἡλικίας ἀντιτιμῆς ἀδράς, ἐν ᾗ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ νεκρὸν τοῦ λείψανου καὶ ἡ προηγηθεῖσα νόσος. Εἰς ἀμηχανίαν περιπίπτουσιν ὅταν ἐπικρατῇ ὑγεία: τότε δὲ οἱ φυλακτικώτατοι ἀγοράζουσι παράζωντος οὐτιδανοῦ τὸ σῶμά του, ὅπερ ἀνήκει αὐτοῖς μετὰ θάνατον: οἱ πλείστοροι ὅμως ἀνορύττουσι καὶ κλέπτουσι νεκροὺς ὅπως δύνανται. Δύο ἔμποροι νεκροπέριαι ἠθέλησαν νὰ κομίσωσι λείψανον εἰς Μοντρέαλ: ὅπως δὲ ἀπατίσωσι τὴν ἀστυνομίαν, τὴν ἐνέδυσαν εὐρὸν ἐπανωφόριον, ἔβαψαν μὲ ἐρυθρὸν χρώμα τὰς παρειάς του, ἔθεσαν πῖλον εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ κινῶν διόπτρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ δέσαντες αὐτὸ ἐπὶ τῆς ἀμάξης των, ἐκάθησαν ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν. Φθάσαντες εἰς μικρὰν κώμην διψαλέοι, κατέβησαν ἐν κώμῃσι ζῦθον: ἐν δὲ τῷ μεταξὺ παροστήρει τὴν ἄμαξάν διαβάτης ἀγνοῶν τὰ γενόμενα καὶ προσήγορευσεν τὸν νεκρὸν οὕτως. — «Ἐλευσινὰ ὄντα, κύριέ μου: ἔχετε συνοδοιπόρους: πίνουσι χωρὶς ὕμων: τοῦτο εἶνε ἀφόρητον: κατάβητε μετ' ἐμοῦ ἕνα συμπύωμεν. Πῶς δὲν λαλεῖτε; δὲν κινεῖσθε; μήπως εἴθε νεκρὸς;» Βεβαιωθεὶς περὶ τοῦ κακουργήματος ἐσκέπη νὰ ἐμβάλῃ εἰς τοὺς ἀνδρας τῆς ἀναστάσεως φόβον ἀνεπίληστον. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ καταβιβάσας τὸ λείψανον κατέβηκεν αὐτὸ εἰς τὸ ἐγγὺς σιτοκόλειον, ἐφόρεσε τὸ ἐπανωφόριον, τὸν πῖλον καὶ τὰ δίοπτρα καὶ κατέλαβε τὴν θέσιν τοῦ νεκροῦ ἐν τῇ ἀμάξῃ. Ἐπανελθόντες οἱ δύο κακούργοι ὀλίγον διαθεσπεργμένοι ὑπὸ τοῦ ποτοῦ δὲν παρετήρησαν τὴν ἀλλοίωσιν: πλῆξαντες δὲ τοὺς ἱπποὺς ἐχώρουν εὐθιμοὶ εἰς τὰ πρόσω. Μετὰ τινα λεπτά εἰς τούτων, ψηλαφήσας τὸ ὑποτιθέμενον λείψανον, εὗραν αὐτὸ θερμὸν καὶ εἶπε τῷ συνεταίρῳ: «Ἄγνοῶ, ἀν πλανώμαι: ἡ δὲ ὄμνουσι ὅμως εἰς τὸν παράδεισον ὅτι ὁ φίλος εἶνε θερμὸς». — «Πῶς; θερμὸς;» — «Ναί». — «Καθ' ἑαυτὸν θερμὸς;» — «Καθ' ἑαυτὸν». — «Θὰ τὸν ψηλαφήσω καὶ ἐγὼ». Ἐν ᾧ δὲ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα ὁ ἀπίστος Θωμᾶς παρ' ὀλίγον ἐξίστατο τῶν φρονῶν ἀκούσας: «Ναί, εἶμαι θερμὸς: ἀλλ' οὐδὲν θαυμαστόν: καίλομαι ἐν τῇ κολάσει ἀπὸ 48 ὥρων». Ἀμφότεροι οἱ νεκροπέριαι, καταπηδήσαντες τῆς ἀμάξης, ἐφευγον ἐπικαλούμενοι τὸν Θεόν, ὃ δὲ τρίτος ἐγέλα ἀσβεστον γέλωτα.